Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN — SỐ 703 — 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn (Journal seul)	Trung Bắc Tân Văn (Journal illustré)	Nam Phong	Đông Dương	Extrême-Asiatique	Nouvelle Revue Indochinoise	Nouveau Monde
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00	
Các lãng xã	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUAN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 18 le c/m

Réclame dans la 1re page . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái kết-quả việc cải-lương hương-chính và cách chỉnh-đốn nên thế nào?

(Tiếp theo)

Nay muốn chỉnh-đốn lại việc cải-lương hương-chính, thì ai cũng biết cốt phải làm sao cho những người có tài học, có kiến-thức chịu vui lòng mà lại có thể ra xem sóc việc làng, nhưng muốn được như vậy, thì cái địa-vị cùng cái chức quyền chánh phó hương-hội bây giờ, như đã kể trên kia thật không đủ khiến cho người ta chịu vui lòng mà lại thêm làm cho người khác có thể xem sóc việc làng được chút nào cả, mà muốn cho những người có tài học, có kiến-thức chịu vui lòng mà lại có thể ra xem sóc việc làng để thực-hành được những công việc cải-lương hương chính, thì trước nhất nên biết rằng: những người mà đã thật là người có tài học, có kiến-thức đối với việc làng, cho có cái cơ-hội nào tốt để nhân đó mà thi-triển được cái thủ-đoạn giúp dân giúp làng một chịu ra làm việc làng mà thôi, muốn cho những người ấy chịu vui lòng ra làm việc làng thì phải làm thế nào cho người ta có được cái cơ hội như thế mà chính những người ấy ở trong các làng xưa kia cũng vẫn sẵn có cái địa-vị không phải ai đặt mà nên, cái chức quyền không phải ai cho mà có rồi; theo cái phong-tục tổ truyền của xứ ta, làng cũng vậy, cũng có một ông khoa mục, một ông quan tại chức hay hồi hưu, không nữa thì cũng có một viên nhất nhì trường, một viên có phẩm hàm hay một viên kỳ cựu thâm-niên mà phần nhiều đã già cả đứng đầu trong một làng gọi là thủ-chỉ hay tiên-chỉ, hết thảy chính lệnh trong làng là tự tay ông chỉ hay ông tiên làng thỏa nghị với những người trí-thức trong làng mà định đoạt cả; cái quyền ấy không phải mượn tới cái pháp-lệnh của chính-phủ mà gốc từ cái lễ thói tự-nhiên thuộc về luân-lý, thuộc về tôn-giáo của nước ta: luân-lý của nước ta lấy gia-tộc làm gốc, mà tôn-giáo của nước ta cũng lấy thờ phượng qui thần làm trọng; luân-lý với tôn-giáo lại có mật thiết quan-hệ với nhau; quyền gia-tộc ở người tộc-trưởng, mà người tộc-trưởng tức là người chủ tế tự qui thần, nhờ ở trong họ, lớn ra ngoài làng cũng đều có một người tế chủ vừa là người tôn trưởng nữa; con em trong họ trong làng đối với người tôn-trưởng ấy, coi là một vị đại diện cho qui thần mình vẫn thờ phụng, một vị đứng đầu cho mình giao tiếp với qui thần, làm thiện được phúc, làm ác phải họa, lúc nào cũng có qui thần trên đầu trên cổ mình, mà thay mình đối chất qui thần để cầu phúc xua tránh họa, đó chính là ông tế chủ, mình kính ông, phục ông, trọng ông, lấy ông làm người tôn-trưởng là tự trong lương-tâm mình thành thực mà thuận nhận, chứ không phải cứ lệ luật bắt buộc gì; cho nên cái oai lực của các cụ tiên cụ chỉ ta ngày xưa ở trong làng thật là thần thánh bất khả xâm phạm; con em trong làng từ tụng khúc trực cũng chịu phân xử ở các cụ, bình lương để điều cũng chịu sai bổ ở các cụ, bị khoản vạ nặng nề mà không dám oán, được câu nói khen ngợi mà lấy làm vinh, lý dịch tùy các cụ ủy ai ra làm thì làm mà không dám tranh-cạnh, thu phát do các cụ định thế nào là phải thì phải nhà lấy làm hà-hê. Ấy phong-tục một cái làng An-nam ngày xưa là như thế đấy. Chính quan Pasquier là một nhà chính-trị người Pháp mà thật là người am-hiểu nhân-tình phong-tục nước ta đã lâu, trong quyển Cổ Việt-Nam của ngài cũng đã có nói kỹ về cái cách tổ-chức hương-thôn của nước ta ngày xưa như thế.

Coi thế thì biết những người có tài học, có kiến-thức trong các làng, theo cái luân-lý, cái tôn-giáo của một cái nước cổ này, xưa kia tuy không cần phải dự vào trong hội-đồng hương-chức mà vẫn có cái địa vị, cái chức quyền rất xứng-đáng về việc làng; mà cái địa-vị ấy, cái chức quyền ấy đối với những người ấy thật là cái cơ-hội tốt tự nhiên khiến cho người ta có thể bằng lạ vào đấy mà thi-triển được cái thủ-đoạn giúp dân giúp làng không phải là nhỏ. Vậy nay muốn có những người có tài học, có kiến thức trong các làng chịu ra xem sóc cái công việc cải-lương hương-chính, thì thiết tưởng nên châm-chước cái tập-quán cũ mà điều-hòa với cái thể lệ mới bây giờ, miễn là làm cho những người ấy còn giữ được cái địa-vị, cái chức quyền cụ thể cụ tỉ như ngày xưa, thì cái chức chánh phó hương-hội là cái địa-vị và cái chức quyền không lấy gì làm xứng hợp với những người ấy cho lắm, không lắt bắt buộc người ta nhận làm, mà công việc cải-lương hương-chính trong các làng tự-khắc cũng nhờ được có những người ấy góp sức gom tài mà may có thành-hiện tốt được.

(Còn nữa)

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 28 Mai 1926

Việc nước Pháp

Việc Maroc

Hạ nghị-viện đã gửi lời khen ngợi quân lính ở Maroc. M. Briand có xin nghị-viện gửi lời khen cả binh-gia Tây-ban-nha đã thành thực hiệp lực cùng nước Pháp để chinh-phục Abd-el-Krim.

Nước Pháp và Tây-ban-nha đương xét các vấn-đề quan-hệ về sự tổ-chức đất Riff theo như điều-khoản trong giao-ước năm 1912. Cái vấn-đề quan trọng nhất là việc đặt các đường giao-thông. Không có bàn đến sự sửa đổi lại cái thể-lệ quốc-tế.

Việc tài chánh

Ngày mai hội-đồng các quan thượng thư sẽ xét cái kết quả về mọi việc cứu tiền franc.

Hội-đồng giám-định coi việc cải lương tiền-tệ có các nhà chứa ngân-hàng làm hội-viên.

Việc tự ý trợ quyền

Buổi chiều hôm nay, quan tổng-thống đã làm lễ khai hội-đồng coi về việc tự ý trợ quyền. Khi quan tổng-thống đọc diễn-văn đáp lại quan thống-chế Joffre, ngài có cam-đoan rằng tiền thu được về thuế lợi tức sẽ dùng vào việc trả nợ, mà không phải thêm khoản vô-định.

Việc nước Lỗ-ma-ny

Trong suốt bảo-cử mới rồi, đảng thủ-dân được 280 người, đảng quốc-dân liên-hợp được 80 người, đảng tự-do, đảng thiên-chúa giáo, đảng xã-hội, và đảng cộng-sản được 15 người.

Việc nước Thụy-điển

Trong khi nhà máy thuốc nổ ở Stockholm bị nổ, 7 người chết.

Việc nước Nhật-bản

Cái cửa ngăn nước để lấy nước cho vào các chỗ chứa nước trong thành Kitaura về tỉnh Akita, bị đổ sụt ba hôm thứ tư, 18 người bị hại, nhiều người bị thương, 64 nhà nhà bị đổ, hoặc trôi xuống bể.

Sở sinh-sản có bắt được một việc âm mưu đem lậu nhiều đạn dược vào Thượng-hải để giúp Ngô-bội-Phu. Có bắt nhiều người.

Việc ở Ủc-đại-lý-á

Một dây xe-hỏa chạy bằng điện-khí đâm phải một dây xe hỏa khác đầy những hành-khách ở Caulfield, về châu Victoria. 3 người hành khách chết, 40 người bị thương.

Bọn thợ-mỏ Ốc-đại-lý-á không ưng việc định rằng thợ kim-khí tỉnh-công nữa. Nay mai việc đình công sẽ xong.

Tại hội Vạn quốc

Ngày hôm nay, hội-đồng quốc-tế đã tổ chức công việc theo như bản tờ trình của tiểu ban coi về các lời khởi-nghị.

Về việc tuyển-cử hội-đồng riêng coi về việc thanh giảm sự thanh-tra di-dân trên tàu bể, các đại-biểu có bàn bạc hồi lâu.

Sau Hội-đồng đã cử cả thảy năm tiểu-ban coi năm việc như sau này: 1° Kiểm soát các giấy ủy-quyền; 2° Định cái thể lệ, và xét các tờ trình của các chánh-phó thọ-ngôn như các khoản trong giao-ước; 3° Ấn-định cái thể lệ bàn bạc các giao-ước; 4° Sửa-đổi cái quy-tắc gần hội-đồng; 5° thanh giảm việc Thanh-tra những người di-dân.

(Indopacifi)

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Khi nào ông muốn đổi, khi đổi chỗ ở, muốn cho quan sở giấy giữa hộ, chứa lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai khẩu (số 2) bằng tem cùng dưng) để cho tiện việc quan khác.

Nếu ai không giữ tiền theo thì sẽ đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Một cách cứu người chết đuối

Bản quán lại tiếp được bài thuốc cứu người chết đuối như sau này, cũng xin đăng báo để hiến các nhà y học xem xét. Còn như cái hiệu lực bài thuốc ấy thế nào, bản-quán cũng xin nhường các nhà chuyên môn

Trước hết đem người ngã nằm vào chỗ mát như bóng cây, trong hiên, vân vân, đào một cái hố để cho người ta nằm xuống, rồi lấy đất bay sát (thật mát) phủ lên, để hở mũi ra. Đun sẵn một ấm nước sôi cho vài lát gừng vào, đợi khi người ta tỉnh dậy thì cho người ta uống.

Kỵ nhất là đem nước lã đổ vào người ta, và cho người ta uống nước lã ngay sau khi đã tỉnh.

Cách này cụ giảng-dị và đã cứu được nhiều người. Xin các nhà từ-thiện nên lưu ý đến.

Ưu-Thiên lại cảo

HÀI ĐÀM

Thiếp mời cưới vợ bé

Ông Cửu Mỗ ngồi cầm bút hý-hoáy viết thiếp mời đi ăn cưới mình, đúng trước việt, mai nhìn chồng chợt vào tờ giấy. Ông sợ vợ viết chữ xấu mỗ, vàng lời nói con con, đến 12 giờ trưa mai được ngày lành tháng tốt, nhân đi mua vợ bé cho tiện-nhân, vậy 9 giờ mai mời ngài sang xơi rượu mừng cho tiện-nhân.

Tè-Sơn.

Việc nuôi gà mái đẻ

Mấy tháng trước đây, tôi có viết một bài nói về cách thí nghiệm thì hành ở Tuyên-quang để gây lấy một loài gà mái đẻ tốt. Cách lựa chọn giống gà mái ấy thì tuật là giản tiện: dùng một cái ô sáp. (mỗi người c.)

Cứ các ông đến nói rằng đó một cái tên thật là lạ tai. Nhưng cái đó lấy thật là đơn giản. Một cái ô tròng bằng gỗ bề dài 0m60, bề rộng 0m40 và bề cao 0m40. Trong chỉ thông lấy để cái ổ cho gà đẻ, trong cái ổ thì để một cái trứng bằng sứ, hay bằng phấn, cũng có lúc thì để trứng thật đã nhử gà đến và đánh lừa nó, cho nó tưởng rằng cái trứng của nó đẻ làm trước vẫn còn nguyên đó.

Trong ấy, chỉ một cái cửa hơi rộng, để gà có thể chui lọt, mà bề cao thì thấp hơn thân gà. Cửa ấy dùng một miếng ván sập lại, miếng ván ấy dùng hai cái giây da treo ở trên và bên ngoài cửa, mà miếng ván thì khi thường lấy cái que bằng gỗ hay bằng tre chống ở bên trong cửa.

Con gà mái khi buồn đẻ, chui vào thùng đẻ vào ổ. Vì cửa thấp quá, gà chui vào phải đội miếng ván lên, vì thế cái que tuột ra. Khi con gà đi vào rồi, miếng ván không có que chống lên nữa, cũng rơi xuống mà đóng cửa thùng lại.

Con gà khi ấy có nghĩ gì đến chuyện không có lối ra đâu. Khi đẻ rồi thì cục tác rầm lên. Người coi gà nghe tiếng chạy đến nhặt trứng gà hay là biện cái số đã đóng ở chân mỗ để sau nuôi cho dễ, rồi toả gà ra lại chống cửa sập lên như trước và đem trứng trước về cho nhà chủ hay là đem bán.

Biên chép cho kỹ, thì sau có thể biết đích được một con gà để bao nhiêu trứng trong một tháng, trong ba tháng hay là một năm. Những con gà không tốt mái thì không cần giữ lại: nuôi cho béo rồi ăn thịt. Cứ lẽ các ông cho rằng những con gà ấy không đáng cái tội mà mình đổ cho nó, và mình tránh phạt nó cũng có nghiêm khắc. Quả thế, cứ theo luật pháp thì con gà ấy vô tội, nhưng đối với các nhà nuôi gà, thì lại phải xét cái lợi trước tiên.

Xét ở đời thì biết rằng các gà mái đẻ trong một chuồng khác nhau xa lắm. Trong 20 con gà ở trong thí nghiệm Tuyên quang, 4 con thí nghiệm [illegible] đến hết Mars 1926 để có 1 cái trứng là 1779 cái trứng. Tính số trung bình thì mỗi con đẻ 111 cái. Nhưng một con đẻ nhiều nhất, là con số 9 đẻ được 188 cái, con bé nhất, là con số 2 chỉ đẻ được có 77 cái, kém con thứ nhất đến 111 cái, mà hễm các con gà thường đẻ 34 cái. Tôi không nói đến gì các ông xanh nước đi đun nồi để mời chị đẻ ít fy vậy.

Con gà số 9 đẻ 188 cái thật là lạ thường: nhưng con gà đứng sau nó chỉ đẻ được 129, 125 và 124 cái trứng. Con gà thứ 5, số năm đẻ được 121 cái, nhưng mà trứng rặng lạ thường, tính trung bình đến 42 gr. 15. còn những trứng của con đứng số trên chỉ nặng được 36 gr. 1 49 gr. 6, 38 gr. 4 và 36 gr. 6. Số này trung bình của trứng gà ở trong thí nghiệm là 38 gr. 2.

Không phải từ năm đến mười cái mà gà đẻ nhiều hơn, một là mùa xuân mới, tháng mai hay là tháng giêng tùy từng con, một là cuối mùa hạ, mà nhiều nhất là tháng Octobre. Tôi xin các bà chủ đừng ngại mà đi và cho những người bắn xe giáp việc nuôi gà cẩn thận, vì một đôi mùa gà mái thật không đẻ.

Sự xem trong ổ sập khó gì những là loại bỏ được những con gà không tốt mái nuôi không lãi lợi gì mà lại lựa chọn được trứng tốt để cho ấp nữa. Các ông xét ra xem nếu chỉ cho ấp những trứng tốt thì dần dần trong chuồng gà gà sống và gà mái, toàn là trứng của gà tốt mái nở ra cả. Xin các ông đừng nghĩ rằng lựa chọn như thế là xong việc rồi. Các con gà ở những trứng đã chọn mà nở ra đó, lại còn có những con tốt mà phải loại đi, mà những con tốt phải giữ loại đi truyền mãi cái giống tốt lại, và làm thêm tốt mãi ra.

Muốn tránh khỏi sự cùng mẫu, nghĩa là gà sống gà mái cùng một bố đẻ lấn nhau, là một sự rất hại cho gà đẻ và đánh lừa nó, cho nó tưởng rằng cái trứng của nó đẻ làm trước vẫn còn nguyên đó.

Công việc xem xét ấy cũng không ai là mà nhiều cần đâu, những người có tính hay thèo mách và hay đi xét thì làm khi lại lấy làm vui nữa. Và lại mình xem xét như thế, cũng không thiệt hại gì đến ai cả.

VĂN UYỂN

Mừng bạn đỗ

Hát nói

Mừng nay rạng vẻ vẻ-vang [illegible]
Bõ công đeo-đẳng chiếc thân tang-bồng.
Sông cũng nhưng sông không cũng.
Giời không bắt kẻ anh-hùng làm chi.

Nhà nhe rày lại nỗi tưng-bừng làng nho.
Hơn mười năm đèn sách công phu,
Quyết gắng chí dài mài cho rõ hiện.
Nhất từ thành danh nở ả độ thiếu.
Song đường ỷ vọng nhật do dai!
Lời đồn khen dậy khắp gần xa.
Mừng danh-sĩ với danh-hoa cùng đến
Cuộc giao-vận vừa khi gặp gỡ, nức.
Mặt tài tình mong trả nợ bút nghiên.
Rõ ràng mặt thánh tai hiền.

Tặng bạn đi dạy học

Hát nói

Khóa nhi vô biệt sự.
Vốn duyên cũng con Tự hẩy lâu nay!
Hỏi rằng mấy gặp bước thuyền lai mãi
Cầm thư gánh qua ngày hai bữa gạo!
Quốc-triều ghi các-dục lòng sư đạo,
Tân-học phô giảng-trào cả thiên-niên.
Mặt tả-hoa mong trẻ nơi bất nghiện,
Đem trẻ dại cầm chương nên đứng mực.
[illegible]
Tiếng dân gương sáng lan lai!

Trà-giang-Thanh, Lê đình-Toại.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 28 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 10
nhì, —	9 50
ba, —	9 00
Thóc hạng nhất, —	5 50
Bắp ngô	4 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 31 Mai 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 17 f. 40.

Thị giá quốc trái.

Ngày 25 Mai 1926

3 %, hoàn dần	1924	84 f. 75
5 %, [illegible]	[illegible]	[illegible]
6 %, »	1919	44 f. 85
5 %, »	1920	66 f. 60
5 %, hoàn dần	1920	71 f. 65
6 %, »	1925	93 f. 95

Ngày 28 Mai 1926

3 %, vĩnh viễn		47 f. 10
5 %,	1915-1916	53 f. 90

Cuộc xổ số công-thái. Nay nhân lại đề đốc-giả nhớ rằng sớm mai, 1er Juin, hồi 8 giờ, tại tòa Đốc lý sẽ mở số cuộc công thái Đông-dương sáu triệu đồng.

Lễ phát phần thưởng cho học-trò các trường công trong thành-phố. Đến chủ nhật 13 juin này, tại nhà hát Tây sẽ làm lễ phát phần thưởng cho học trò Tây Nam các trường công trong thành-phố.

Một tờ châu-tri của nhà Học-chính. — Vì trong dịp nghỉ hè năm ngoái, các viên-chức trong ngạch học-chính có nhiều ông nhất là về miền Thượng-du, trước khi về nghỉ, không trình nơi trụ sở nghỉ hè của mình cho nhà Học-chính biết, thành thử đến khi khai trường, như có sự tuyển chuyển, nhiều người đến trường chậm, là vì không nhận được lệnh tuyển-chuyển trước, hỏi vậy ngày 29 mai vừa rồi, quan Học-chính thủ-hiến Bắc-kỳ có thông-tư cho các viên-chức trong ngạch học-chính một tờ châu-tri kể ba khoản dặn rằng trước khi nghỉ hè phải nhớ trình quan công-sứ hay quan thanh-tra học-chính nơi tại biết nơi trụ sở của mình trong dịp nghỉ hè ở đâu, để tư về cho nhà Học-chính biết, cho khỏi mọi sự phiền chậm về sau.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Dạng mưu đi lừa. — Nguyễn-văn-Đạo không làm nghề gì, một hôm đến hiệu đóng giầy tây tên là Phạm-văn-Bộ ở phố Quan-Thánh tự xưng là học trò, mua mấy đôi giầy rồi bảo chủ tiệm lại cho người theo đến trường Sư-phạm lấy tiền. Khi đến trường thì nó cầm lấy giầy giả danh vào trường, rồi tìm lối đào mất, hiện người chủ hiệu đã có đơn kiện. Cảnh-sát đã bắt giữ đưa hiệu đóng giầy khác là Lê-văn-Vinh sang ở phố Ấy thẩm làm một quả quần bằng da hiện để đặt trước 5 hào. Địa hôm sau nó đến lấy quả quần lại mua mấy đôi giầy nữa giả

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

tất cả là hơn 20 đồng, bảo chủ gửi lại cho người theo đến nhà lấy tiền. Nó đưa đến một cái nhà đóng cửa là nhà không có ai ở, giả cách gọi cửa mãi không thấy ai thưa, rồi nó lại bảo theo lên trường Bưởi lấy tiền. Người nhà hiểu giấy lấy làm nghi theo đến gần sở cảnh sát Đặo, liền nắm ngay lấy, lôi vào sở cảnh trình thì mới rõ là đứa đi lừa. Tòa phạt Nguyễn văn-Bảo 6 tháng tù và 100 quan.

Đem trẻ con chết đi chỗ khác không có phép. — Nguyễn-thị-Dược có một đứa con mới được mấy tháng bị sài chết mới thuê Ng-đứ.-Khai là cụ ly đem chôn giấu. Ng-đức-Khai học đứa bé vào cái áo cũ gọi xe tay của Cao-văn-Khôn kéo, để đứa bé vào bọn xe rồi bảo kéo đi ra bờ sông. Khi xe đi qua người lính cảnh sát thấy giục kéo chạy lên mới sinh nghi theo đến nơi sông khám thì được xác đứa bé ở trong xe. Tòa phạt Ng-thị-Dược, Cao-văn-Khôn và Ng-đức-Khai mỗi tên 25 quan án treo.

Bỏ giới đánh. — Phạm-v-Paúc làm thì xẩ cần tiêu xin mẹ là Ng-thị-Mận không được sinh sự chửi và đánh mẹ. Người mẹ thấy con bất hiếu nay thề làm đơn đi kiện. Khi [illegible] lý thì làm Phạm-v-Paúc lại chửi mẹ lần nữa. Tòa tha cho Phạm-văn-Paúc, cho là k ông đủ chứng cớ.

Gà quê ăn quấn. — Thị Mùi và Trần-v-Côn cùng làm công với người có là Ng-thị-Mạo. Hôm Trần-văn-Côn lĩnh được 2 đồng tiền công bỏ túi thì bị ngay thị Mùi ăn cắp rồi giật xuống gầm đường. Tòa phạt thị Mùi 20 ngày tù.

Con đỏ bất lương. — Trần-thị-Nguyên đẻ ở với một người tên là Vương-thị-Khánh mới được 10 hôm nhân thấy chủ vắng nhà mở hòm ăn cắp 3 đồng và các đồ lặt vặt rồi trốn đi. Tòa phạt con đỏ bất lương ấy 45 ngày tù.

Ngạch Học-chính. — M. Hoàng-so-Nghị có bằng cử nhân khoa học giáo học bổ sung đến tại Bắc-ninh và đã [illegible] 1926 làm giáo học tập sự trong ngạch giáo-học chính ấn tại Đông-dương và vẫn được lưu tại Bắc-kỳ tùy quan Thống-sứ Bắc kỳ bổ dụng.

Ngạch kiểm lâm. — M. Nguyễn-Dayễn, linh kiểm-lâm tập sự, nay được thăng linh kiểm-lâm hạng sáu.

ĐẢM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ

Xưởng Aviat — Hanoi

Có cho thuê ô-tô lịch-sự 20$ một ngày. Không kể tiền xăng, và tiền dầu hay 0 p. 20 một kilomètre, mà 200 km dĩ-thượng thì 0 p. 18 một cây.

Tại hiệu BẢO CHẾ MONTÈS bó bán:

CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.

L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.

ACIDE FLUGRHYDRIQUE dùng để đục thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh sơ kẹo.

3004

Việc thưởng tiền cho các nhà làm ở đất công đã bán đấu giá ngày 15 mai 1924. — Cái tờ biên bản ngày 27 avril 1926 do Hội-đồng xét thưởng cho các nhà làm trên đất của công sản bán đấu giá ngày 15 mai 1924 thì nay được duyệt y.

Vậy thì những số tiền thưởng đã dự định ở trong điều lệ làm ra trước khi đấu giá ở những nhà được giải thì nay cấp cho:

Giải nhất	1500 đồng	cho M. Brides
Giải nhì	1000 —	Duque
Giải ba	800 —	Brachet
Giải tư	600 —	Salavoix
Giải năm	500 —	M. và Mme Meraner
Giải sáu	500 —	M. Hemmion
Giải bảy	500 —	Guillaume

Ai tìa. — Bản quán được tin buồn cụ tổ-mẫu ông Phạm Quỳnh chủ báo Nam phong và nhạc-mẫu ông Đỗ-xuân-Mẫn tri-châu vừa tạ-thế ngày 30 Mai tại nhà số 5, phố hàng Da. Năm nay cụ hưởng thọ 86 tuổi. Sáng hôm nay hồi 6 giờ đã làm lễ cất đám an-táng tại đồng làng Bạch-mai.

Bản-quán có lời trân-trọng kính-viếng cụ và chia buồn với ông Phạm-Quỳnh cùng ông Đỗ xuân-Mẫn.

Muốn tránh bệnh dịch-tả thì cho cẩn-thận.

Chớ nên để lưu đỏ ăn bừa nọ đến bừa kia.

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 6 Jan này hồi 3 giờ chiều tại Hanoi lại có cuộc đua ngựa là lần thứ 8 trong mùa này.

Cuộc thi ô-tô Hanoi vào Huế vừa đi vừa về. — Ngày hôm qua, người đến hãng ô-tô Aviat rất đông, để đợi xem hai chiếc xe khởi-hành hôm trước bao giờ đến nơi. Xe đi với những chỗ kiểm soát lúc nào thì ở hãng ô-tô lấy đấu yết lên bảng, cho nên ai nấy đến tấp nập xem có chạy mau hơn được với Berl et trước không.

Hai cái xe sau đi vào lúc trời bão quá, quãng núa đường lầy đầu gặp được những sự may mắn, thì ai cũng mong rằng lượt về sẽ được may mắn như thế.

Sự vệ-sinh ở trường Cao-đẳng tiểu học Tây. — Trong kỳ họp hội đồng của phòng Canh-nông vừa rồi, M. Ferey có thay mặt các phụ-huynh những học-sinh tại trường Cao-đẳng tiểu học tây (tức là trường Paul Bert cũ, ở phố Đồng-khánh), trình bày cùng phòng Canh nông về nỗi nông-nỗi trái vệ sinh của trường ấy như là chật hẹp và không được sạch sẽ. Ông nói nếu cứ để như thế mãi, thì thật nguy-hiểm cho chỉ sức lực của con-trẻ lắm. Vậy phải làm thế nào cho trước kỳ khai trường tháng Septembre này, cái tình-trạng ấy phải thay đổi đi mới được. Ông có nói phải nên di trường ấy lại trường nữ Cao-đẳng tiểu-học tây, mà trường nữ Cao-đẳng tiểu-học tây thì sẽ đi lên trường mới làm rất rộng rãi lịch-sự ở trên trường Bưởi.

Hội-đồng đồng thanh ưng chuẩn bức thư của M. Ferey đến quan Tổng-sứ và khẩn nài quan Thống-sứ kíp liệu cách làm sao cho tới dịp khai trường tháng septembre này, học-trò trường Cao-đẳng tiểu học tây được đi đi nơi rộng-rãi, sạch-sẽ hơn, cho hiệp với vệ-sinh mới được.

Xét bản dự-định về các thứ thuế mới. — Như trong số báo trước đã nói, ông hội-trưởng phòng Canh nông Bắc-kỳ và phòng Bắc-kỳ trong dân cử đã xét bản dự-định về các thứ thuế mới. Kỳ hội-đồng ấy sẽ họp vào hồi 10 giờ sáng mai, 1er juin chứ không phải vào hồi 5 giờ chiều như đã nói trước.

Danh-dự bị tổn-thương. — M. Nguyễn-văn-Kiện, đội khố đỏ và M. Trần-văn-Nội, quản khố đỏ, nay đều được thưởng danh-dự bội-tinh.

Tại sở trước-bạ. — M. Ng-khắc-Nhuận, phạm-văn-Quan và Lê quang-Dêm, đều được bổ thư-ký hạng sáu tại sở trước bạ.

Người bảo chế. — M. Không-bình Tuấn, bảo chế thí sai hạng tư, nay được tự chức.

Chỉ-định. — Trong số báo hôm qua, mục giới-thiệu quyển sách Le Certificat d'études có một chữ in sai sách dày « non 250 trang » in lầm là chỉ 150 trang. Xin nay sửa chữa lại cho đúng.

ĐẠI CUỘC CHIẾU BÓNG

TẠI RẠP

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 19 tới thứ ba 25 Mai 1926

SA MAJESTÉ DOUGLAS

VUA DOUGLAS

Phim ảnh rất vui sáu đoạn, Vui suốt trò

Mới độ nào bản-rạp chiếu phim ảnh « Bà chúa kén chồng » mà Douglas Fairbanck đóng trò, được các quý-khách vui lòng, đến xem rất đông. Chắc lần này, Douglas Fairbanck cũng sẽ lại được nhiều quý-khách đến xem vỗ tay khen như lần trước.

3.008

HIỆU BÁO-CHẾ:

CHASSAGNE

59 Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MỚI GỬI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

3002

Tuần lục. — M. Ng.-văn-Cật, quản làng Tranh-thị, huyện Bình-lục (Hà-nam), vì để có công trong việc bắt bọn cướp quỹ nhiều ở địa-hạt làng La-xá, tỉnh Nam-định về số năm 1925, nên nay được cấp một đạo tưởng-lục.

Tại chức quản kiểm-lâm. — Kỳ thi tuyển quản kiểm-lâm (garde principal stagiaire des Forêts) đến ngày 1er và 2 juin 1926 hồi 8 giờ sáng sẽ mở tại phòng hội-đồng phủ Thống-sứ.

Lừa đảo. — Lâm Ayao, đầy tớ gái Khách ở với một người đàn bà Khách ở số 8 đường 31, bị thua lận của M. Tchui ky ở bán hàng giấy ở số nhà 24 phố Tràng-tiền tài đã bị bắt để tra xét.

Chết đường. — Vào hồi 4 giờ năm sáng hôm nay Nguyễn-thị-Xuyên ở dưới Nam-định phố hàng Đồng, lên trên Hanoi từ hôm 30 có lại sự cảm tình rằng đương đêm đưa mọi đứa con trai tên là Nghiêm 3 tuổi vào nhà thương thì bị chết ở đường.

CÁC RẠP CHỚP BÓNG

Kính cáo các ông chủ rạp chớp bóng và các nhà chiếu ảnh được hay hay rằng, ở nhà chớp bóng « Cinéma Tonkinois » 13, phố hàng Quạt, Hà-nội, có bán và có cho thuê chương trình rất đẹp, rất hay giá rất phải chăng

Muốn hỏi thêm điều gì xin viết thư đến.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thăm trọng. — Sáng chủ nhật 6 gần trước cửa nhà số 37 phố Bonnal có một cái xe người đàn ông trạc độ 35 40 tuổi, không rõ sắn cước, không có đến với khẩu ngoài, quần trên phải người lại khám xét cẩn thận rồi cho

Sáng ngày thứ sáu trước, ở phố sau đi canot lại có một cái xác đàn trẻ con gái độ 18 tháng bỏ ở vệ đường thì cũng đã cho đưa vào nhà xác.

Trận mưa qui hóa. — Giời mưa nếu vừa vừa một tuần lễ vừa rồi, cứ hai ngày thời nắng như lửa, hàn thử biểu đã trong râm cũng nên tới 37, 38 độ, bao nhiêu những con dưỡng đã nhựa bị nắng đến nỗi chảy ra cả; bon đêm tuy không có mặt giời, nhưng khí nóng xu ng bốc lên lại khó chịu nhiều hơn. Nhân đâu rất lấy làm khổ sở, đang mong mỏi được một trận gió giải nồng, thì may sao đêm thứ bảy giời giáng một trận mưa rào, rất suất cả ngày chủ nhật không có nắng, khí tiết được riu ráng, chắc hẳn muốn vật công trời tinh lại hẳn cả.

Ngạn xe. — Hồi 19 giờ 45 hôm thứ bảy 29 mai có một chiếc xe ô-tô số T. 1772 đi đến đầu đường Clémenceau rẽ ra phố Đèo-cầu thì va vào chiếc xe tay số 2787 của hiệu P. B. B. Chiếc xe tay bị hỏng một bên bánh, không việc gì đến người.

Hội Bảo-kỳ thanh-niên thể dục. — Chúng mấy hôm nữa hội Bắc-kỳ thanh niên thể dục sẽ họp đại hội-đồng để giải quyết nốt vấn đề thể dục và hội lấy để xin thành thực như kiểu đến nhận, nên sở cảm để cho đem đề vào một nơi.

Bị chó cắn. — Cô Là-thị-Lác đi qua nhà M. Casanova ở phố Lille bị con chó nhà ấy nó ra cắn phải, thì lập tức có Lác chạy lại bóp gần đấy trình, rồi ngày hôm qua đã có giấy sức phải đưa con chó cắn M. Casanova vào sở thú-y để xét.

Mất xe đạp. — Người khách Lạc ở Long nhà số 79 phố Paul Doumer trình mất trộm chiếc xe đạp hiệu J. B. Louvet đáng giá 41 đồng bạc.

NAM-ĐỊNH

Trừ bệnh tả. — Mấy hôm nay đã thấy ba bốn ông v-sĩ ở các nhà thương các nơi về tiêm giếp nhà thương Nam-định. Mỗi ngày có hàng mấy nghìn người vào tiêm, thành phố lại đặt ra việc tiêm thuốc ở các bộ nữa, thực là một cách đề phòng rất chắc chắn.

Nghỉ việc tiêm lại có mấy nơi nữa tâm như nhà ông *Lê-qui-Chân* số 3 phố Bà-chè, ông Phùng-gia-Huệ phòng-thành số 13, phố Bà-sông, ông giờ Nguyễn-văn-Tuân 27 phố hàng Đàn, cũng nhiều nhà nữa phát rượu thuốc.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có mấy lời cảm-tạ các quan, các cụ, và các ông, các bà đã có lòng thương-hại viếng gửi giấy chia buồn và đưa đám thân mẫu tôi là:

Bà Anna NGUYỄN-THỊ THỨC

tạ thế ngày 24 Mai 1926. Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất xin các ngài miễn trách cho, chúng tôi xin đa tạ vô cùng.

Thịnh-Đức ma'tre sculpteur và gia-quyến đồng bái

100, phố Hàng-tiền Nam-định.

PHÚ-THỌ

Cắt đuôi. — Hồi 10 giờ hôm thứ tư vừa rồi hai đứa người ở tỉnh Thái-bình lần 21 và Nhỏ 14 và 18 tuổi làm nghề gánh thuê ở làng Cao dư ra bến ở gần sở Thương-chính tắm ra mải giữa sông chẳng may phải cơ ốn quá chìm ỉm. Có mấy người làm ở bến đò vội vàng ra cứu thì chỉ vớt được một tên Tí còn ngấp ngoi, khiêng lên nhà thương chữa thì sống ngay, còn tên Nhỏ thì mãi đến 2 giờ mới sâu được xác lên, thì đã chết cứng rồi không thể chữa được. Người ta nói rằng hai đứa này không biết bơi lội mà thành ra chết oan.

Nắng chết người. — Đã một tuần lễ nay không được ngày nào là giời mát. Ở đường cái nhiều người đương đi bị nắng lăn bất thình nhân sự cũng vì nóng. Bởi nóng quá cho nên độ này có nhiều nơi phát bịnh thời khí rồi. Còn như ở ngoài đồng thì khỏi như đốt. Phàm chỉ ở gần rừng mới sao mà cũng không được chỗ nào có gió mát. Không thấy năm nào lại nắng đều như năm nay.

THANH HÓA

Ai-tìa. — Cụ Hàn-Bái ở làng Hoằng-trường, huyện Thanh-hóa, (Phú-thọ) vừa tạ-thế sáng hôm 18 tờ rỡ, đến hôm 23 thì an-táng. Năm nay cụ thọ 65 tuổi. Cụ là người có thế-lực trong dân, xưa nay đã giúp dân được nhiều việc lắm, nhất là những việc thiện ở trong tỉnh không có mấy ai bằng cụ công ấy.

Vậy xin có lời kính-viếng cụ và chia buồn với quí quyến.

Thanh chef de gare Chí-nhà lại cáo

BÀ-RỊA (Cửa-bể)

Hỉ tin. — Được tin mừng rằng M. Ngô-huy-Lộ lại sẽ tên ấn đã nhất-cấp tại nhà Ủy-hội, mới đẹp duyên cùng Mlle Hoàn là lệnh tỉ cụ cố Gấu ở làng Dự xá.

Xin có lời mừng cô dâu chú rể bách niên g'ai-lão. Tá-Sơn lại cáo

BẮC-QUANG (Hà-giang)

Suýt nữa lại ra giờ. — Không rõ vì thù hiềm gì mà quân đốc áo tây ra cùng đốt nhà người ta luôn.

Đã trong tháng tư tây vừa rồi, hồi 8 giờ tối mồng 5, có đứa độc ác rắm mồi lửa lên mái nhà ông Bang-trưởng Lưu-năm Ky (phố Khách), may có người biết, giập tắt ngọn lửa ngay; song nếu chậm chân tay một, mồ lại cháy mất hơn 10 nóc nhà.

Lại hồi 9 giờ tối 19 vừa rồi, lại có đứa quăng mồi lửa vào vách nhà Lưu-năm Ky (chèn ông Bang-trưởng nhà ở phố Kinh), may không việc gì lại cháy đó có ba ngày là vào lúc nửa đêm hôm qua, nó lại bỏ mồi lửa vào dưới mái nhà tên ấy. Khi lên bắc lên may có người láng giềng hiểu, hô hoán lên, chữa ngay được, không hại gì cả, mong rằng các quan chức có trách nhiệm sẽ tra ra không được, kẻo lỡ đêm kẻ không thấy bị truy nã sẽ làm mãi thì nguy cho nhân dân lắm.

B. lại cáo

THÁI-BÌNH

Cách phòng trừ bịnh dịch-tả. — Thấy tin tỉnh có phát chứng dịch tả nên sáng ngày 22 Mai vừa rồi, hai ông nhân-dân đại-biểu M. Trần-đình-Hóe và Ng-hữu-Tiến có xin quan [illegible] thuốc trừ bịnh dịch-tả để tiêm cho dân; xin nấu bát-bình cả ai phải chứng bệnh ấy đem vào nhà thương thì xin nhà thương phái người trông nom thuốc men cho tử tế, vì sánh mười năm trước ở tỉnh này cũng có chứng bịnh ấy, những người phải bệnh đem vào một cái nhà riêng gọi là khu-lá, ở đấy trông nom không được cẩn-thận, bịnh như đem ra đấy để chờ cái chết, vì thế hay giờ không may có ai mắc phải chứng bịnh truyền-nhiễm thường, tỉnh không cho đem vào nhà thương là có ấy, xin cấm cấp bằng bán các hoa quả xanh, cùng tây mỗi các xe ở lâu tích chở khách đến Thái bình v. v. Quan sứ trả lời nghỉ lấy lời thỉnh-cầu là phải và sẽ cho thi-hành ngay. Mấy hôm nay nhà thương đã bắt đầu tiêm thuốc cho nhân-dân trong thành-phố, mọi nhà trong thành-phố đã thấy quét vôi, ở chợ không thấy bán các thứ hoa quả xanh và ốc-bên v. v. Mấy hôm giời nóng quá, ở nhà-pha phải mấy người và ngoài phố cũng phải vài người, thì được bình-an cả. X lại cáo

Số 115

Nam-Tông Phi-Long

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bấy giờ có chức hộ-tiền quản hiến là *Miêu-huấn* giỏi nghề thiên-văn, trông thấy phía dưới mặt trời lại có một mặt trời nữa, hỏng đem mi-sắt lẫn nhau, mới trở mà bẩm một người thân lại của *Triệu-khuông-dận* rằng:

Cứ xem như thế k a thì đã biết là có thiên mệnh.

Bấy giờ các quan soái-thần ở nơi phiên-trấn là bọn *Trương-quang-viễn, La ngạn uy, Thạch-thủ-tín, Dương đình-hân, tỷ hán thăng, Triệu-đình-ngọc, Chu bá, Sử-khuê, Cao-hoài đức, Trương lệnh đạc, Vương-thẩm-kỳ, Trương quang-hãn, Triệu-ngạn-huy* và *Thôi-khanh thọ* đều thuộc quyền *Triệu-khuông-dận* cả quản.

Buổi chiều hôm ấy, đại-binh của *Triệu-khuông-dận* giáo vác gươm trần, trống rong cờ mở, một tiếng nàng nổ, ba quân thẳng đường rảo mau. Khi đến *Trần-kiều-dịch*, đóng quân tại đấy.

Quân-sĩ đều họp cả ở ngoài dịch-môn, bỗng có chức thị-vệ thân-quân đô-thỉ-huy sứ là *Cao-hoài-đức* bàn với mọi người rằng:

— Ngày nay tự quân mới lập, vả cũng hãy còn bé dại, chúng ta liều chết đem thân đi đánh giặc, nào ai là người biết xét công cho. Chi bằng ta bảo nhau lập *Triệu* kiểm điểm làm thiên-tử, rồi sau sẽ đem quân đi đánh giặc, chẳng hay các ngài nghĩ thế nào?

Chức đô-úy nhà là *Lý sử văn* nói:

— Việc này không nên huyên-truyền vội, hãy bàn trước với *Triệu-khuông nghĩa* xem sao.

Các tướng nghe nói, đều lấy làm phải, kéo nhau đến bàn với *Triệu-khuông-nghĩa*. *Triệu-khuông-nghĩa* nói:

— Anh tôi xưa nay vốn giữ một lòng trung-nghĩa, việc này vị tất đã thuận theo vậy.

Nói chưa dứt lời t i bỗng thấy chức chưởng-thư-ký là *Triệu-phổ* đến, mọi người lần đem việc muốn lập *Triệu* kiểm-điểm làm thiên-tử nói với *Triệu phổ*.

Triệu-phổ nói:

— Tôi đến đây, chính là muốn cùng các ông bàn về việc ấy. Hiện nay trong nước vô-chủ, mà ông *Triệu* kiểm-điểm, danh vọng lừng lẫy, trong ngoài ai cũng mến yêu. Nếu một sớm đem quân trở về *Biện-kinh* thì sẽ trở bàn định được thiên hạ. Chi-bằng đêm nay bọn chúng ta sửa soạn sẵn sàng, đến sáng mai cứ việc khởi sự thì hơn.

Các tướng nghe nói, đều đồng-thanh mà ưng thuận. Ai nấy sẵn-soạn sẵn sàng, đến hôi canh tư đã tụ họp cả, bỗng người của *Trần-kiều-dịch*, đã đợi *Triệu-khuông-dận* trở dậy.

Bấy giờ *Triệu-khuông-dận* nằm ở trong trướng, những việc các tướng thương trở với nhau, đều ai ấng biết tỷ gì. Khi trời gần sáng rõ, các tướng kéo thẳng đến đình-trước *Triệu-khuông-dận* mà reo rầm lên rằng:

— Hiện nay trong nước vô chủ, chúng tôi xin cùng nhau lập quân kiểm-điểm làm thiên-tử.

Triệu-khuông-dận giật mình kinh sợ vội vàng khoác áo vàng dậy, chưa kịp hỏi được câu nào thì chúng đã xúm lại mà vực ra trước mặt sánh-sự.

Thạch thủ tín liền đem áo hoàng bào khoác lên trên mình *Triệu-khuông-dận*. Quân-sĩ cùng nhau sụp lạy, rồi tung hô vạn tuế, tiếng reo hò vang động khắp cả trong ngoài.

Triệu-khuông-dận nói:

— Các ngươi tham cầu phú-quí, mà khiến cho ta phải chịu cái tiếng bất nghĩa. Việc này là việc thế nào mà các ngươi đám làm nóng-nảy như vậy.

Thạch-thủ tín nói:

— Hiện nay vua mới bé-dại, người trong nước ai cũng có lòng nghi ngờ. Nếu tướng quân từ-chối việc này mà đề cho họ khảo chiếm được thiên-hạ thì bao giờ trỏm họ cũng coi như cha mẹ mà phải hết lòng mến yêu. Chẳng kinh-thành tạo là gồ rỗ rang thiên hạ, dám xin truyền lệnh cho các tướng đem quân vào kinh-thành, sẽ không được quấy-nhiễu trăm họ, để chính là cái kế bình-định thiên-hạ vậy.

Triệu khuông-dận bèn phải, liền truyền lệnh cho các tướng rằng:

— Thái-hậu và chúa-thượng bây giờ, ta đã cất lấy làm tội thì cấm các người không được xâm phạm; các quan triều-thần đều là bọn ngang hàng với ta, các người cũng không được quấy nhiễu. Kho-tàng nhà-nước, các người không được lấy một tý gì. Ai mà trái mệnh ta sẽ trọng thưởng, nếu không thì tất phải trị tội giết cả họ đi.

Quân-sĩ đều xuống ngựa mà reo lên rằng:

— Xin vâng mệnh.

Triệu khuông-dận truyền lệnh rồi, mới kéo đại-binh trở về. Khi đại-binh đến *Biện-kinh*, theo cửa *Nhân-hòa* tiến vào. Quân đi rất nghiêm-chỉnh, không bỏ xâm phạm của dân một tý nào cả. Trăm họ thấy vậy, ai cũng vui mừng.

Triệu-khuông-dận đã về *Biện-kinh* truyền lệnh cho quân-sĩ về đinh, rồi lui vào ở nhà công-thự. Bấy giờ đương trong khi hoảng hốt, bà thái-hậu nghe tin, vội vàng vào cung.

Phạm chất hầu Vương phổ rằng:

— Trong khi vội vàng, ta tiến cử *Triệu-khuông-dận* đi đánh giặc, mà đã đến nỗi gây cuộc phản nghịch thì thật là cái tội của bọn chúng ta đó.

Vương-phổ run sợ, không còn biết nói thế nào. Gặp lúc gió cờ chiều thị và thân quân phó đô chỉ huy sứ là *Hàn-thông* tự trong cầm đi ra, nghe tin binh biến ở *Trần-kiều*, mới bàn với *Phạm-chất* và *Vương-phổ* rằng.

— Quân kia mới vào, tất lòng dân chưa phục, tôi xin đem quân cấm binh ra đánh. Hai ông nên mau mau vào thu thái-hậu ban chiếu bỉ-cáo trong ngoài, tất sao cũng có kẻ trong ngoài ta nổi lên mà giúp ta. Những bọn đi theo quân phản nghịch kia, ta chỉ đánh một trận là có thể bắt sống được vậy.

Phạm-chất bèn phải, liền vào trong cung yết-kiến bà thái-hậu để lâu về việc ấy. *Hàn-thông* về phần, chiêu tập các quân cấm binh, bỗng có chiếu quân hiệu là *Sử-ngạn thông* nổi giận mà rằng:

Thiên-mệnh đã về người ta, cớ sao nhà-ngươi còn dám kháng cự để làm bại quân-sĩ.

Nói xong, liền đem quân bắn-bộ đến bắt *Hàn-thông*. *Hàn-thông* không kịp chạy trốn, bị *Sử-ngạn-thông* liền giết đi. Rồi sai lấy thủ cấp. Vợ con *Hàn-thông* cũng đều bị quân sĩ giết chết ở dưới thềm.

HỒI THỨ XLV

Lại nói chuyện *Triệu-khuông-dận* đóng ở nhà công-thự, nghe nói trong kinh-thành nổi động, với vàng truyền lệnh cấm chỉ. Các tướng-sĩ bắt được tin binh biến ở *Trần-kiều*, mới bàn với *Phạm-chất* và *Vương-phổ* rằng.

— Quân kia mới vào, tất lòng dân chưa phục, tôi xin đem quân cấm binh ra đánh. Hai ông nên mau mau

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiểu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

... Après cela, j'ai piétiné le chapeau de ce monsieur bourgeois devant le café des officiers Mais lui, il m'avait perdu toute ma robe avec sa neige. Nous autres, nous n'avons qu'une robe de soie, pour le soir. Voyez-vous, je n'ai jamais fait de mal exprès, vrai, monsieur Javert, et je vois partout des femmes bien plus méchantes que moi qui sont bien plus heureuses O monsieur Javert, c'est vous qui avez dit qu'on me mette dehors, n'est-ce pas? Prenez des informations, parlez à mon propriétaire, maintenant je paye mon terme, on vous dira bien que je suis honnête. Ah! mon Dieu, je vous demande pardon j'ai touché, sans faire attention, à la clef du poêle, et cela fait fumer.

M. Madeleine l'écoutait avec une attention profonfonde. Pendant qu'elle parlait, il avait fouillé dans son gilet, en avait tiré sa bourse et l'avait ouverte. Elle était vide. Il l'avait remise dans sa poche. Il dit à la Fantine:

— Combien avez-vous dit que vous deviez?

La Fantine, qui ne regardait que Javert, se retourna de son côté:

— Est ce que je te parle à toi?

Puis s'adressant aux soldats:

— Dites donc, vous autres, avez-avez vu comme je te vous lui ai craché à la figure? Ah! vieux scélérat de maire, tu viens ici pour me faire peur, mais je n'ai pas peur de toi. J'ai peur de monsieur Javert. J'ai peur de mon bon monsieur Javert!

En parlant ainsi elle se retourna vers l'inspecteur.

— Avec ça, voyez vous, monsieur l'inspecteur, il faut être juste. Je comprends que vous êtes juste, monsieur l'inspecteur. Au fait, c'est tout simple, un homme qui joue à mettre un peu de neige dans le dos d'une femme, ça les faisait rire, les officiers, il faut bien qu'on se divertisse à quelque chose nous autres nous sommes là pour qu'on s'amuse, quoi! Et puis, vous, vous venez, vous êtes bien forcé de mettre l'ordre, vous emmenez la femme qui a tort, mais en y réfléchissant, comme vous êtes bon, vous dites qu'on me mette en liberté, c'est pour la petite, parce que six mois en prison, cela m'empêcherait de nourrir mon enfant Seulement n'y reviens plus coquine! Oh! je n'y reviendrai plus, monsieur Javert! on me fera tout ce qu'on voudra maintenant, je ne bougerai plus Seulement, aujourd'hui, voyez-vous, j'ai crié parce que cela m'a fait mal, je ne m'attendais pas du tout à cette neige de ce monsieur, et puis, je vous ai dit, je ne me porte pas très bien, je tousse, j'ai là dans l'estomac comme une boule qui me brûle, que le médecin me dit: soignez-vous. Tenez, tâtez, donnez votre main, n'ayez pas peur, c'est ici

Elle ne pleurait plus, sa voix était caressante, elle appuyait sur sa gorge blanche et délicate la grosse main rude de Javert, et elle le regardait en souriant.

Tout à coup elle rajusta vivement le désordre de ses vêtements, fit tomber les plis de sa robe qui en se traînant s'était relevée presque à la hauteur du genou, et marcha vers la porte en disant à demi voix aux soldats avec un signe de tête amical:

— Les enfants, monsieur l'inspecteur a dit qu'on me lâche, je m'en vas.

Elle mit la main sur le loquet. Un pas de plus, elle était dans la rue.

Javert jusqu'à cet instant était resté debout, immobile, l'œil fixé à terre, posé de travers au milieu de cette scène comme une statue dérangée qui attend qu'on la mette quelque part.

Le bruit que fit le loquet le réveilla. Il releva la tête avec une expression d'autorité souveraine, expression toujours d'autant plus effrayante que le pouvoir se trouve placé plus bas, féroce chez la bête fauve, atroce chez l'homme de rien.

— Sergent, cria t-il, vous ne voyez pas que cette drôlesse s'en va! Qui est-ce qui vous a dit de la laisser aller?

— Moi, dit Madeleine.

La Fantine à la voix de Javert avait tremblé et lâché le loquet comme un voleur pris lâche l'objet volé. A la voix de Madelaine, elle se retourna, et à partir de ce moment, sans qu'elle prononçât un mot sans qu'elle osât même laisser sortir son souffle librement, son regard alla tour à tour de Madeleine à Javert et de Javert à Madeleine, selon que c'était l'un ou l'autre qui parlait.

Il était évident qu'il fallait que Javert eût été, comme on dit, « jeté hors des gonds » pour qu'il se fût permis d'apostropher le sergent comme il l'avait fait, après l'invitation du maire de mettre Fantine en liberté. En était il venu à oublier la présence de monsieur le maire? Avait-il fini par se déclarer à lui-même qu'il était impossible qu'une « autorité » eût donné un pareil ordre, et que bien certainement monsieur le maire avait dû dire sans le vouloir une chose pour une autre? Ou bien, devant les énormités dont il était témoin depuis deux heures, se disait-il qu'il fallait revenir aux suprêmes résolutions, qu'il était nécessaire que le petit se fît grand, que le mouchard se transformât en magistrat, que l'homme de police devînt homme de justice, et qu'en cette extrémité prodigieuse l'ordre, da la loi, la morale, le gouvernement, la société tout entière, se personnifiaient en lui Javert?

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Là một tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

...Đã vậy rồi tôi lại còn nhẫm bẹp mất cái mũ của ông phú-hộ kia trước cửa hàng *cà-phê* các quan binh nữa. Nhưng người ấy thì đã ném tuyết vào lưng tôi làm hỏng cả cái áo của tôi, Nghề chị em chúng tôi cả bộ cánh chỉ có một cái áo tơi mà diện buổi tối. Ông xem đấy, có phải tôi đây là một đứa ngoan-ngoãn, không hề chỉ tâm làm hại ai bao giờ, có phải không, ông *Javert*. Thế mà đâu đâu tôi cũng chỉ thấy những đứa hung-ác bằng mấy mươi tôi, sao mà những đứa ấy thì trời lại cứ cho nó sướng? Ông *Javert* ơi, có phải vừa rồi chính ông bảo tha cho tôi phải không? Xin ông cứ xét mà xem, ông chẳng tin thì xin ông hỏi chủ nhà trọ chỗ tôi ở mà xem, có phải bây giờ tôi trả tiền nhà sòng-phẳng, tôi thật là một đứa lương-thiện chăng? A chà! xin ông tha lỗi, tôi vô ý đã đụng phải cái thìa-khóa lò sưởi, cho nên khói xông ra ngoài.

Ông *Madeleine* ngồi lặng yên nghe. Trong khi nàng nói thì ông thò tay vào túi áo *gi-lê* mà lấy ra một cái túi đựng tiền, mở ra xem thì thấy túi không. Ông bèn lại bỏ vào túi áo, rồi sẽ hỏi *Fantine*:

— Cô bảo cô còn nợ bao nhiêu?

Fantine vốn chỉ nhìn *Javert*, bỗng nghe tiếng hỏi, bèn quay cổ lại mà cả rằng:

— Ta có nói với mi đâu?

Rồi quay lại nói với bọn lính cảnh-sát:

— Này, các thầy. Các thầy có nom thấy tôi nhổ vào mặt nó thế nào đó không? Thị-trưởng già bất-nhân kia, mi đến đây để làm cho ta sợ đó phải không? Nhưng mà ta có sợ mi đâu. Ta đây chỉ sợ ông *Javert* mà thôi. Ta sợ ông *Javert* nhân-từ của ta mà thôi.

Nàng nói thế rồi quay lại viên thanh-tra cảnh-sát mà rằng:

— Bẩm quan thanh-tra, nói vậy thì nói, nhưng cái gì cũng phải theo lẽ công: Tôi cũng hiểu quan thanh-tra là công-minh lắm. Vả đầu đuôi có vậy. Một người đàn-ông đùa-bỡn lấy dúm tuyết mà bỏ vào lưng một người đàn-bà. Ấy cũng là một trò cười cho các quan binh ở đó. Chẳng có trò này thì phải có trò kia cho họ tiêu-khiển. Mà chị em chúng-tôi là cốt để cho họ chơi họ đùa. Chẳng may bấy-giờ quan thanh-tra ở đâu đến, mắt nom thấy, thế-tất phải dẹp. Con đàn-bà nó trái thì quan thanh-tra túm nó lôi đi. Nhưng quan thanh-tra tính vốn nhân-từ, cho nên lại bảo tha ra cho nó. Tôi cũng biết thế là quan thanh-tra thương lấy con bé con tôi, bởi-vì nếu tôi ở tù sáu tháng, thì ai nuôi con bé? Nhưng mà quan truyền từ rày thì chừa, ranh con! Lạy quan-lớn, từ rầy thật con xin chừa. Từ bây-giờ mà đi, ai muốn làm cái gì con, con cũng không dám he dám [illegible] có ngờ đâu ông ấy lại bốc tuyết mà bỏ vào lưng con, và con đã trình quan-lớn rồi, con không được mạnh-khỏe lắm, con ho mà trong dạ-dầy còn lại có cái gì như cái cục nó đè lên nóng như là lửa vậy. Thầy-thuốc đã bảo con phải chữa đi mới được. Đây, xin quan-lớn rờ vào mà xem, xin ngài cứ đưa tay đừng sợ, nó ở chỗ này.

Bấy-giờ thì *Fantine* không khóc nữa, tiếng nói nũng-nịu, rồi nắm lấy cái bàn-tay thô-kệch của *Javert* mà đè vào trong ngực trắng; vừa nhìn *Javert* vừa cười.

Bỗng nàng chỉnh lại sống-áo, kéo lại cái gấu váy, lúc nẫy vì lăn dưới đất, nó đã xếch lên đến tận đầu-gối, rồi thì đi thẳng ra phía cửa, gật-gù làm thân với bọn lính cảnh-sát mà nói nhỏ rằng:

— Các thầy, quan thanh-tra đã bảo tha cho tôi, tôi đi đây.

Tay nàng đã rờ vào cái then-cửa, chỉ còn một bước nữa là ra đường-cái.

Javert nguyên đứng lặng mà nghe cho đến lúc đó, mặt cúi gằm nhìn xuống đất, đứng nghênh-ngang ở giữa cái cảnh-trí ấy, khác nào một bức tượng mà ai đã khênh ra ngoài bệ, sừng-sững đứng chờ ai kiếm cho nơi khác mà yên-vị. Thấy *Fantine* động vào then-cửa bấy-giờ mới như người ngủ thức dậy. Bấy-giờ mới ngẩng mặt lên, ra bộ uy-nghiêm nộ-nạt, mà cái uy-nghiêm do phẩm ở kẻ ti-tiểu lại càng dữ-dội; con thú dữ đã là dáng-khiếp, ở con-người tiểu-nhân thì lại ghê-gớm lắm. *Javert* thét:

— Thầy-đội, thầy không nom đấy à? Ai bảo thầy để vậy cho nó đi ra?

Ông *Madeleine* nói:

— Ta bảo.

Fantine lúc mới nghe tiếng *Javert* thét-mắng người đội thì run lên buông cái then-cửa ra, dường như một đứa ăn-cắp bị người-ta bắt được bỏ rơi cái tang-vật xuống. Đến khi nghe tiếng ông *Madeleine*, thì nàng quay đầu lại, rồi từ lúc đó cứ đứng lặng yên, không dám thở nữa, mắt thì cứ đưa nhìn hết ông xã-trưởng lại nhìn đến viên thanh-tra mật-thám, cứ bên nào nói thì nàng nhìn về bên ấy.

Ông thị-trưởng đã có lệnh truyền tha ra như thế, mà *Javert* còn dám thét-mắng viên đội cảnh-sát, thì chắc hẳn là cái lòng quái-ngạc của anh-ta bấy-giờ đã ra ngoài cái giới-hạn nhịn được, tiếng tục nước Pháp nói là anh-ta bấy-giờ như cái cánh-cửa « đã bật ra ngoài cái ngưỡng-cửa » rồi. Có lẽ anh-ta khi ấy ngạc-nhiên, đến nỗi quên cả rằng có quan thị-trưởng đứng đó. Hoặc giả anh-ta nghĩ trong bụng rằng không có lẽ quan nào mà lại hạ một cái lệnh kì-quái như thế, quyết rằng quan thị-trưởng nói nhịu câu này ra câu khác. Hoặc giả nữa, anh-ta nghĩ mình trong hai giờ đồng-hồ vừa qua đó, mắt đã sở-thị thấy những việc ngược đời thái quá, cho nên ngộ biến tòng quyền, kẻ ti-tiểu phải làm ra mặt người tiên chấp-pháp; thằng mật-thám phải đảm-nhậm lấy cái quyền trách một ông quan thẩm-phán; người cảnh-sát phải hóa nên một nhà tư-pháp; mà trong cái cảnh-ngộ biến nghịch lạ-lùng này, phẩm nghĩa trật-tự, nghĩa luân-lý, đạo trị-dân, chế-độ xã-hội là gồm cả ở trong người anh-ta là *Javert* vậy.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Tảo hôn

Trong ngũ-luân thì đạo vợ chồng là gốc và có ảnh hưởng đến nền danh giáo. Gia-đình là cỗi rễ của quốc-gia, sao cho trong ấm thì ngoài mới êm. Thế thì việc hôn-nhân há chẳng hệ-trọng lắm ru! Tậu phải con trâu xấu còn đổi được, chứ lấy phải người vợ hư thì một chốc đã bỏ để thải ra mà lấy người khác, hay đâu cho ai được như ý. Tậu trâu, lấy vợ, làm nhà, trong ba việc ấy thực là khó thay! Đấu lưỡi kẻ thô [illegible] quê thường thường ai đã đến. Thế mà nói thì hay, vỗ tay thì dở, ở các chốn thôn quê, trừ ra một vài nơi đã cải lương tục cũ rồi, còn thì vẫn giữ cái hủ tục « lấy vợ sớm » thật là rất hại cho nhà, cho nước. Cho nên ở các nơi thành thị còn có nhiều con gái lớn chưa thành gia-thất hoặc ế chồng, chứ ở thôn-quê thì trong một trăm làng có vài ba làng có con gái lớn vì hư-[illegible], hoặc xấu-xa mà nhà bần-bách không ai vời đến, mới phải nằm suông!

Có kẻ lo bề gia-thất cho con, từ lúc hãy còn đương ẵm ngửa. Lũ trẻ thơ, đi chưa vững bước, nói chưa rõ lời, [illegible] là vì trước đó bên cha mẹ thăm-giao với nhau, đã hứa rằng: nếu kẻ có giai, người có gái, (đồng tuổi hay xuýt xoát nhau độ một vài tuổi), thì nhất ước gả cho nhau. Hay là nhà nào có (ứa con gái đã yểu-điệu lại con nhà tông, trong làng những nhà bằng vai phải lứa, sợ đợi đến lúc trưởng-thành thì xôn-xao anh, yến, mới sớm liệu mối manh đến ngỏ lời trước; đi lại tốn kém bao nhiêu cũng chẳng quản, [illegible] tìm được chốn nương tựa tử tế cho con thì lấy làm thỏa lòng!

Làng nào cũng vậy, phần đa số chỉ độ lên 7, lên 8, cho đến 13 14 đã vợ vợ, chồng chồng; thậm chí những rơi ch-hạng nhan-nhản những vợ chồng trẻ, làm đình chùa rước xách nặn nồi, niêu, [illegible] đồng [illegible] với nhau cũng lúc giận, lúc lành, khi cười khi khóc, [illegible] trông thấy cũng phải bật cười! Tối đến mẹ phải bế cả gà [illegible] lòng [illegible], không muốn mất tiền tạo mượn tôi đòi, mới dùng cách nhất cử lưỡng tiện là cưới vợ cho con và để lấy người làm lụng; rể gái con mới độ lên 9 lên 10 tuổi đến mà lấy cho con vợ [illegible] ở những trạc 17 18 [illegible] tuổi vi [illegible], trưởng nhất tuổi vi huynh, vợ chồng hay là chị em? hay là « mẹ non con già » nhỉ? Nghĩ đời ai chẳng rõ: « em thơm giấu mới lấy phải thằng chồng bé tí ti » tối đến phải bế nàng chồng đi ngủ, nhưng nó còn thơ dại đã [illegible]!

Việc lo hôn [illegible] thật là phiền quá mà tục trong [illegible] điều hại: kể từ lúc gieo bói cho đến lúc rước được mũ dâu về, có đêm vị gặp nhiều điều trắc trở, phải [illegible], thường phải chờ đợi trong vòng 9, 10 năm cũng có. Trong cái thời hạn độ niên, mùa nào [illegible] phải sêu tết, nay mấy tháng [illegible], mai vài cặp ngỗng; kịp đến lo tiền cưới. (cái tục cheo cưới ở chốn thôn quê các độc giả đã rõ) Có nhà vì theo đuổi cố lo cho con mà phải vay công lãnh nợ. Cô dâu về nhà chồng hãy còn măng sữa, làm ăn vụng dại, cả chỉ làm điều thất thố, lại gặp phải tay mẹ chồng ác nghiệt, nay chửi đánh mai kể lể sự tội phi về cưới cheo, rồi ngồi đâu cũng tuyên bố những sự xấu của con dâu cho công chúng biết Có nhà chị chồng đối với em dâu như « mẹ chồng con » nên mới có câu: giặc bên Ngô không bằng bà cô bên chồng » Những thảm kịch mẹ chồng nàng dâu, với chị dâu em chồng phá đến ra hàng ngày ở nơi thôn quê. Lại còn có nhà vì đứa con gái lúc xuất giá chưa biết gì, cha mẹ bảo tùng quyền, đặt đâu ngồi đấy, về nhà chồng đến lúc nhớn không thuận chồng một phần thì chẳng ra nhà chồng chia, phân, công việc biếng nhác sinh ra điều nọ tiếng kia; rồi bỏ nhà chồng về nhà cha mẹ đẻ; cha mẹ có ngăn cấm lại lần quất ở nhà chị em: Có khi buồn tình lại sinh điều loạn nguyệt Anh chồng vất vả mới lấy được vợ, mua pháo mất tiền lại để người khác đốt, nghĩ càng đeo đuổi chẳng thiệt thòi lắm ru! Gia đình lúc bấy giờ thật là lục đục. Người nọ đổ lỗi cho người kia là không cẩn kén chọn « ở đã bảo ông mà lại, « tôi đã bảo bà mà » rồi sinh ra chửi nhau, đánh nhau, cụ chồng đã mẹ chồng cũng như bố phen vì nàng dâu phải cấp nên ra đi. tình này, cảnh ấy thật là buồn tênh! Đôi bên dâu gia, không thể giữ [illegible]

cái thái độ thuận lòa mà phần vì sĩ [illegible], nhà nọ nhà kia đã mỉa mai, cạ điệu nhau đến chỗ trái phải!... Thành thử có người tiền mất tật mang, đã mất vợ lại đèo thêm món nợ lấy [illegible].

Còn những hạng duyên ưa phận đẹp, [illegible] hữu-nghiệp [illegible], sinh con ra [illegible] cũng không được cứng cáp, vạm vỡ, thông minh bằng [illegible] hạng cũng mai cũng [illegible].

Ấy đại khái sự tảo hôn hại như thế, mà bà con nhà quê ta vẫn giữ thói dựng vợ gả chồng sớm cho con; xem ra là bởi, ngoài những lẽ trên kia đã nói, họ thấy người ta có dâu có rể thì cũng muốn có rể có dâu cho bằng người. Hoặc vì họ lo xa, muốn gây dựng cho con chóng thành đạt bằng người, lấy được cho con người vợ như trút được một gánh nặng, kẻo đời người như cái bóng, khi còn sống không gây dựng được cho con, sự lúc bại tay buông xuôi, con không tự lập được, thành ra thua chúng kém bạn, người ta chê cười. Lúc còn sinh thời mà mắt được trông thấy con cái yên phận cả thì họ lấy làm mãn nguyện lắm; chết mới nhắm được mắt, không thì xuống đất đen [illegible] còn lo!... [illegible] vợ mà trên, sự lo [illegible] bất cập nọ, bà con ta chẳng nên bỏ cái tục ấy đi từ nay hay sao? Và ước ao rằng chính-phủ sẽ đặt ra cái luật bắt buộc con giai 18, con gái 16 tuổi trở lên mới được giá-thú thì thật là một hạnh phúc lớn cho các gia đình vậy.

Hoàng-quảng-Đức

Cuộc thi thơ

Của Hội-tạp-Quyền nữ-sĩ

MMMDCCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ người kim đạo vẫn sùng.
Cửa Khổng xây cao nền quốc-túy,
Gác Khuê sáng rực vẻ nho-phong.
Cương thư vững chống vững nhà Nam Việt
Chung-hiếu gây nên giống Lạc-Hồng,
Nét bút ngự đề bia kỷ-niệm,

MMMCM

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng xây nền quốc-túy chung,
Đền Lý bia Lê cơ-chỉ cũ,
Dòng Thù mạch Tứ đạo nguyên thông,
Văn-minh tuy nhuộm màu Âu-Mỹ,
Danh-giáo còn ghi chốn Nhị Nùng,
Dâu bể dời phen thay đổi mới,
Cung-tường vẫn vững với non sông.

Miện-khanh, Nguyễn-Tảo
Làng Phù-diễn, Hà-đông

MMMCMI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-giáo chưa suy miếu vẫn sùng,
Đạo học đã cao trăm bậc thánh,
Bao-phong lại tế chín tầng cung,
Khoa-danh hương ngát sen hồ bạch,
Phú-quý hoa phô gấm trại hồng,
Chung-đỉnh tuế mà đài-các thế,
Ai ra cửa Giám nhớ đường không.

Vũ-kim-Hồng
Làng Lạc-chàng, Hà-nam

MMMCMII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng miếu là đây nhất một vùng,
Cửa trước cỏ cây quỳ lạy trước,
Thềm trong bia đá đứng chầu trong,
Mưa sa gió táp không Hồ Hán,
Nước biếc giăng thanh có Nhĩ Nùng,
Văn-hiến từ xưa nền đạo-thống,
Hỏi người Âu Á nghênh đầu trông.

Hoàng-hi-Kiễn
Làng Lam-cầu, Hà-nam

MMMCMIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đâu hơn cõi rồng rồng,
Văn-giáo nền vua càng chỉnh-đốn,
Văn-tuyên hiệu thánh rõ hình dung,
Văn-lan lấp lánh soi dòng Nhị,
Văn-bút xung cao ngất đỉnh Nùng,
Văn-vận còn xem phong vận đấy,
Văn-minh gương vẽ rạng vừng đông.

MMMCMIV.

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu hiệu rằng văn rất bái sùng,
Bia tượng sau Lê và trước Lý,
Tú-linh nước Nhị với non Nùng.
Tháo lau phất-phưởng văn ty trúc,
Đèn-hạnh lơ-phơ ngọn cối tùng,
Ai nấy muốn dằng tôn-giáo lại,
Cột cương-thường dấy phải vun trồng.

MMMCMV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gây dựng nền văn ngất mấy trùng,
Lê Lý tượng bia còn rực-rỡ,
Xuân thu hương khói giốc tôn-sùng.
Bóng nghiên cờ biển in hồ Bạc,
Ngọn bút khởi-nguyên vót đỉnh Nùng,
Ai nấy vun trồng nền đạo-đức,
Phải đìu quốc-túy mấy non sông.

Nguyễn-đặng-Thân
Chân Văn-chấn, Yên-bái
(Còn nữa)

TẬP ĐỌC — Học bổ đó:

TONIQUE TONKINOIS

[illegible]

Ngày nắng T tháng năm, miền-biển Khải-nào phong hải chẩn phế rồng!

Chiếc này đã được phòng của MONTÈS cải-dùng, có thể [illegible] một tính rượu tốt đã [illegible] ngọ đụng [illegible] tôi từng, đông năm gia hướng, trước lọc phải thì gửi cho quí Được-phòng chủ-ông đã tố thanh-giá.

Khâm thủ.

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê $2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu chẻ tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi nói bản-quán, thì cho biết số [illegible] tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quyển ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Bởi các ngài thường hay ký tên văn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, [illegible] bản-quán không mời ai [illegible].

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiểu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Première étude du monde

Dans mon jeune âge, j'ai reçu de mes conversations avec mon père, durant nos promenades, le premier germe de ma vue scientifique du monde.

La campagne autour de Clermont est merveilleuse. Tandis que la ville d'un côté regarde vers la plaine de la Limagne, elle s'adosse de l'autre aux derniers contreforts de la chaine des Dômes. L'échancrure des cratères éteints, le boursouflure des éruptions calmées, les coulées de lave refroidie donnent aux lignes de ces montagnes volcaniques une ressemblance avec les paysages que le télescope découvre dans ce cadavre de planète qui est la lune. C'est donc, là-bas, un sauvage et grandiose souvenir des plus terribles convulsions du globe, et, ici, la plus jolie rusticité de chemins pierreux entre des vignes, des ruisseaux murmurant sous les saules et parmi des châtaigniers.

Les grands bonheurs de mon enfance ont consisté dans d'interminables vagabondages avec mon père dans

Mon père aimait la campagne naturellement. parce qu'il avait été élevé dans un village, que tout petit il avait passé des journées entières au bord des ruisseaux, parmi les insectes et les fleurs Au lieu de s'abandonner à ces goûts d'une manière simple, il y mélangeaient des préoccupations de savant. Il ne se serait point pardonné d'aller dans la montagne sans y étudier la formation du terrain ; de regarder une fleur dans en déterminer les caractères et sans en découvrir le nom, de ramasser un insecte sans se rappeler sa famille et ses mœurs. Grâce à la rigueur de sa méthodeen tout travail, il était arrivé à une connaissance très complète de la contrée ; et, quand nous marchions ensemble, cette connaissance faisait la matière unique de notre entretien.

Le paysage des montagnes lui devenait révolutions de la terre, Le ciel de la nuit, par les beaux mois d'été, devenait une espèce de carte qu'il déchiffrait pour mes yeux de dix ans, et où je distinguais l'étoile polaire, les sept étoiles du Chariot, Véga de la Lyre, Sirius, tous ces univers inaccessibles et formidables dont la science connait le volume, la position et jusqu'aux métaux. Il en était ce même des fleurs qu'il me dressait à ranger dans un herbier, des cailloux que je cassais sous sa direction avec un petit marteau en fer, des insectes que je nourrissais ou que je piquais, suivant les cas. Bien avant que l'on pratiquât dans les écoles les leçons de choses, mon père appliquait à mon éducation première sa grande maxime : « Le rien rencontrer que l'on ne s'en rende compte scientifiquement ». J'attribue à cet enseignement le précoce esprit d'analyse qui se développa en moi dès ma première adolescence.

Paul Bourget

Vở lòng quan-sát sự đời

Cái tri-thức về mọi sự ở đời của tôi là nhờ về lúc tôi đi chơi với cha tôi, cha con chuyện trò với nhau, mà mầm-mống ở trong óc tôi từ khi tôi còn bé nhỏ.

Cảnh đồng ở xung quanh Clermont rất là đẹp. Một bên thì thành ấy trông ra cánh đồng Limage, một bên thì dựa lưng vào các núi sườn rặng núi Dômes. Mọng núi lửa đã tắt nổ ghê ngồ cao mô thấp, bọt đá sau lửa đã nguội lạnh, đa chảy đã nguội, làm cho cảnh núi lửa ấy, có mọc cái hình trạng giống như phong-cảnh chiếu xinh thiên-lý trông thấy ở trên nguyệt cầu vậy. Ngắm cái cảnh tượng chỗ xưa thì lại nghĩ đến những cuộc biến động tự nhiên lớn lao trên trái đất, chỗ này thì là mấy con đường nhỏ đá, đi chen trong rượng nho, rặng mấy dòng suối nước chảy rì-rào dưới chân rặng cây liễu, cây gié.

Những lúc sung sướng nhất trong buổi thiếu-niên của tôi là những lúc theo chân cha lang-thang trên các con đường nhỏ ở miền ấy.

Lúc tôi còn yếu cảnh quê mùa, vì ngại sinh trưởng ở chốn nhà-quê, và ngày từ khi còn bé, đã từng theo-chân suốt ngày ở bờ suối mà ngắm các giống cua thảo cỏn trùng. Cha tôi, không phải chỉ mê-mụi những cảnh-vật ấy mà thôi đâu, ngài lại thường cho thêm cái tri khảo sát của nhà bác-học nữa. Vào rừng núi chơi, mà ái phải xét đến các chất đất; ngắm một bông hoa, thì tất phải xét cái hình hoa, cùng tìm cái danh niệm của hoa; nhặt được một con sâu, tất phải xét đến giống loài nó và tính tình của nó. Nhờ về cái cách làm việc gì cũng theo một cái phương-pháp nghiêm khắc như thế, nên cha tôi thông-thạo về lý lắm; và trong khi cha con đi chơi với nhau, chuyện trò phải nói về mọi điều khảo-sát lấy thôi.

Trông thấy phong cảnh núi non, thì cha tôi lại nhân dịp mà giảng giải cho tôi. Lúc bấy giờ tôi mới có lên mười, mà những đêm mùa hè trời sáng, cha tôi ngắm tinh tú trên trời, như thể trông vào một cái bản đồ, mà chỉ bảo cho tôi xem xét, nhờ thế nên tôi biết được sao bắc-đẩu, sao thất tinh, sao Véga và sao Sirius, là những thế giới lớn lao, ta không đến được, song nhờ về khoa học ta cũng biết rõ được cái thực khối, cái vị trí, và cả các kim chất ở trên ấy nữa. Về các thứ hoa, thì cha tôi dạy tôi sưu-tập mà phân thành thứ hạng; đá thì cha tôi dạy tôi đàng cái bản nhỏ mà đập vỡ ra; sâu bọ thì có con tôi đem nuôi, có con tôi đem ghim để giữ lấy Trước khi cha trường học có dạy khoa tập-vật-học, thì cha tôi đã dạy tôi theo cái phương-châm riêng của người là: « Gặp cái gì cũng phải lấy khoa học mà khảo sát ». Tôi trộng nhờ về sự giáo-dục ấy, nên từ khi tôi mới lớn lên đã sớm biết khảo-sát các sự vật.

M.-V.-L.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Hồng nhan bạc mệnh

(Tiếp theo)

Hai hôm sau là ngày rước cụ Hàn ra đồng. Đám đưa rất trọng thể, người đi đưa đông lắm, cả một lớp các cô nữ sinh học ở Thoa trước cũng đi đưa cụ. Cô Thoa và cậu Toàn khóc rất thảm thiết, chỉ có người đi g ở xem chừng khác hẳn thao hơn hờ đã bịt mắt thế g an thôi. Nào có Thoa có biết đâu rằng bao nhiêu nỗi sắp phải mắc vào vòng khổ lụy.

Công việc đưa cất xong rồi, quyến thuộc về tay đi giờ, lại cùng hành-dịch hơn. Bao nhiêu của cải ngày xưa một tay tạo nhật cả mà có Thoa cậu Toàn như tôi đòi, riêu mặt đến đâu.

Ba năm tang phục xong, người đi ghé cửa hết tay trắng mới đem đẹ thú lòng lang định đem cô Thoa vẫn xoay kiếm lợi, bèn nghĩ kế đem cho cô vào chốn Hồng lâu. Mượn người đánh tiếng với chủ phường và định bán lấy 200 $.

Ý cô định không khi nào phịa đã nhục như vậy.

Người đi ghe biết phải dùng đến mẹo mới xong, làm ra bộ qui mến cô và nói với cô quyết thôi không thi hành việc ấy nữa, song biết đâu rằng có mưu kế. Một hôm người đi ghé đã cô đi trấy hội chùa, gặp Thoa bèn thuận-lợi đ m trang sửa soạn rồi cùng đi ra đi. đi đến phố Kẻm-tiền nằng một lối ác phụ ra lối gần ngay cô vào thế là đối cô phải đeo khổ tự đây — chúng bèn về mừng người đi ghé rằng : bà còn nợ mẹ tôi ngót năm chục bạc, bà không muốn giả thì nay để tạm cô con gái bà ở đây trừ lần hồi vào nợ rồi sẽ hay, nhưng thương cho cô Thoa biết đâu là mưu độc bán tự trước.

Cô ở tỉnh sáu, thân bỏ liều nổi theo nghề.

Năm đó cô đào tơ đương độ, con ngó vừa thì, các khách làng chơi thấy cô là người nhan sắc, trăm nghìn cô đi không ngại, song cô chỉ tiếp rượng soàng thôi chứ trong mình cô vẫn giữ được trong giá trắng ngần Tuy ong qua, bướm lại nhưng khi nào lại để cho cánh rụng nhị rei.

Một hôm có đương ngồi ra chiêu nghỉ ngơi, chợt nhớ đến người ân nhân cứu mẹ mình khi trước là cậu Vũ, mới viết một bức thư gửi cho cậu để xem có phương kế gì cứu cho không....

Lại nói truyện cậu Vũ tiếp được thơ trong lòng lấy làm đi ngại thay cho cô Tuoa bèn nghĩ thầm rằng : « Đời này hễ đến hơi đồng thì việc gì chẳng xong, ấn là ta hỏ ra vô trăm nuộje lấy nàng ra, kiếp người như nàng mà phải đầy đọa như vậy thì ta đây sống phải bọc lòng. » Cậu nghĩ vậy mới viết thư gửi nhời cho cô Tuoa dặn cô hôm ấy ra chỗ đấy để nói truyện.

Vì vậy mà cô Thoa phải lần thần đến đây để cầu cứu. Bèn thư cậu Toàn bắt được ở hộp giấy cô Thoa là biết thư ấy...

Cô Thoa lại bảo rằng :

Thôi em đừng khóc nữa thêm phiền lòng chị. Em phải biết rằng : người ta có trái qua mới đắng chát thì mới được tới tuần thái lai. Em cứ mặc chị rồi thế nào chị cũng về, em về cứ thưa với dì rằng : hôm qua chị đến thăm người bạn, dì đường bị cảm mới không giờ về được.

Cậu Toàn nghe rồi chào và quay ra về.

Cô Thoa lúc này đã tỏ tài trong lòng, càng nghĩ bao nhiêu lại càng thêm bực tức bèn đánh bạo thưa với cậu Vũ rằng :

Thưa ân nhân, tự khi ân nhân cứu giúp cho, tưởng rằng cái thà lấy được lâu dài, ai ngờ dì em lại đem đến em vào chốn hồng lâu, tối, giới khi ghen ghét cái nhan, đem thân em đầy đọa, kiết hay phen chim nổi. Nhưng khi pào em lại bắt chước như ai mà đem thân ngọc ngà vào chính nước rác, bởi vậy em phải phiền đến ân nhân nghĩ phương cứu giúp cho. — Cô nói đến đấy, hai hàng lệ rơi, vớt mấy lần mới sau.

Cậu Vũ nghe nói thì người ra hồi lâu rồi ôn tồn nói với cô rằng :

Được, cô cứ yên tâm, hôm nay đinh mai cô ra đây là ý muốn giúp cô... nói rồi mới tới lấy ra hai cái giấy một trăm giao cho cô Thoa mà bảo rằng :

— Chỗ hàng xóm lỡ ra phải giúp từ trước, song hãy giờ mới được tin như vậy, cô nhờ tiền mọn này cô nên đem về mà chuộc lấy mình ra cho thoát chốn độ tiện ấy. — Khi xong việc tôi sẽ xin đưa ít vốn để cô thuê nhà khác mà buôn bán ..

Cô Thoa không từ chối bèn nhận lấy tiền rồi nói rằng :

Ân nhân rộ lượng thương em như vậy, em rất lấy làm cảm tạ vô cùng, xin để mai sau sẽ đền bồ. Nói xong cô từ biệt ra về.

Cô được tiền về trang trải song việc, rồi lại được về nhà với em. Song cô vẫn cứ nghĩ đến kiếp mình lận đận, éo le như vậy thì cô nết tức lên lậu cô, dần dần cô đeo bệnh, mỏ mau như điện đại.....

Được vài hôm ở phố B có đám ma, đám nào thế ? chính là cô Thoa bực cô duyên kiếp chẳng ma đeo bệnh, để ita trần rồi đó !

Khi cậu Vũ được tin ấy thì ngậm ngùi mà thương thay cũng nàng bạc mệnh của cô, bèn sang thăm, khi đến đầu giường cô thấy một bức thư.

Cậu Vũ yêu quí nhất của em ơi !

Em được nhờ ơn cứu giúp nên cậu, mẹ con lại được đã ăn, cũng định một hai đền bồi. Ai ngờ vì dì em say nghiệt bán em vào chốn nàng lâu. Nhưng khi nào em lại chịu để cho phường ô dâm vấy vào bên ngọc trong như thân em. Em phải lấy trinh tiết làm đầu để về sau này mong vào mặt đền báo ơn cùng cậu. Song dẫn chẳng chơi cũng mắc tiếng rồi, cũng là ngọc nát vàng phai. Định mai sau xin cứu tài nương nhân cùng cậu nhưng giới đi sinh ra kiếp người như vậy, thì đời nào cho được thoát vòng, như vậy thì còn bỏ gì cho ai nữa...

Thưa cậu cũng là số phận của em xin cậu chớ nên nghĩ người gì đến em nữa, cậu nên giữ ngọc, gìn vàng và vì em mà đay đổ thăng em giai của em. Chính nó là người sau này có thể cứu em ra khỏi cảnh đọa đày. Cậu em tính sao cho em được đẹp.

Lê-thị-Thoa đến thư.

Cậu Vũ bỏ thư vào túi, về nhà lấy tiền sang đưa cho người đi ghé để lo việc tống táng cho cô Thoa. Hôm đi đưa cậu Vũ có về ăn cỗ buồn bã lắm...

Còn cậu Toàn quê nhiều về sau làm nên về bà đi giờ chẳng nói ai cũng rõ, lười-trời khó tránh, phải một thời điên đảo...

Lưu-phương-H.-h.-H. (Yên-bay)

Dư luận Nam-kỳ

Nghề nuôi cá xứ ta

Đề mất mà quan-sát về cái nghề nuôi cá đồi Nam-kỳ ta thì cái lợi cũng là to lắm, một vườn mà đến 100 lời. Vì miền Kim-biên thì nhiều người nuôi cá lắm, cớp suốt Tiền-giang đến Nam-kỳ có nơi quanh năm chỉ nhờ có cái lợi nuôi cá tra và cá vồ mà cũng no ấm vậy. Xét lại cái nghề nông-tang thì nên lo thiết kế, cái nghề nuôi heo gà còn lo ăn-định, có lỗ có lời, còn xảy qua cái nghề nuôi cá, chẳng lo ăn-định, chẳng lo thiệt-hại. Vì miền Hậu-giang từ Bas-Lêon cấp xuống Châu-đốc người nuôi cá lắm, chỉ có 1, 2 ông điền-chủ nuôi chơi vậy thôi, chớ chưa chịu nghĩ đến cái nghề nuôi cá là cái lợi rất to của dân Nam ta. Tuy vậy đó vì việc nước mặn nuôi không được thì o cho phù khiêm-ký, vì nước dưới sông rạch mặn mà thôi, cho nên no giống nước ngọt cả quanh năm.

Nghề nuôi cá chẳng chi khó cả, chỉ đào một cái giếng chỗ nào gần nhà cho bề trộm đừng đến được, ở miền Tiền-giang cũng thường có người chở xuống bán hai thứ cá, một là cá vồ, hai là cá tra. Cá nhỏ nhỏ chừng trương lòng tay ngón cái, nhỏ lớn lộn-xộn, mỗi trăm bề đi chỉ lại chừng năm chục bạc (50 60). Nếu ta mua một ngàn con (nuôi cá vồ hay cá tra) chỉ có năm đồng bạc, có khi rẻ hơn nữa. Đem đổ xuống giếng (ta chỉ làm sẵn ấm bảy đồng bạc, cũng như để dành năm tới đồng tính nhơn cho nhà-nước). Đổ cá xuống giếng trong năm ngày trở lại, thì ta phải coi chừng mà vớt cá thiết lẻo, lớn cũng như nó phải tới 300 con, thì còn lại 700 con, ta phải ra công xúc lớp mùng cá nhỏ ở ruộng cho nó ăn, hoặc là ra công bắt chuột băm nhỏ lấy ra cho nó ăn. Nuôi khi nó ăn thì ta phải tập đánh cái mõ nếp..... nếp.....

người, phàm miền Kim-biên lên đánh cá về bán lại. Trông vào mà bắt trước nước !

Vậy qui độc giả ai còn có ý kiến nào nữa thì bàn thêm mà giúp ích cho nhà nhà giống, chớ bọ theo chỉ những kẻ bọ tiền cầm bắt vào lòng bao mong có đâu hay là khêu khích cái trường chuốt lợi, ai ăng nó rại ăng cho đến chết mêthôm nằng cái kế mạnh nhất thì cái lợi cũng là cái tự do bắt như bọn hàng tôm, như lũ chèo hàng thẻ 15. . . Nhục thông.

Cộng-luận-báo.

P.HÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm nắng lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đây là hạng chè già lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quả bộ chiến cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 112, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Tống, Nam-định
8025 Kinhcáo

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gởi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả

Sang Lào có hai ngày

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI
Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI
Vinh cứ thứ sáu (sau khi xe lửa đêm Hanoi tới) chạy lên Napé ngủ, sáng hôm sau đi đến Thakhek đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ
Thakhek sáng sớm thứ hai chạy đến Napé ngủ, sáng hôm sau tới Vinh đáp tàu đêm về Hanoi.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giấy-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đi.

Hạng tây đi . . . . . 28 $ 00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi. . . . . 14. 00 —

Đường đi-Huế về Tân-ly đi Nghệ-hưng ngày nào cũng có xe chạy. xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép : PHAMVANPHI, Vinh. Bóng-hà. Tân-ly. Thakhek hay là Napé 8012

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 10 quan mà mang về được

500.000 quan

CÓ NHỮNG LỜ SAU NÀY :

100 lô.	500.000 quan	200 lô	2.000 quan
100 lô.	200.000 —	1.200 lô	1.200 —
200 lô.	100.000 —	12.700 lô	1.270 —
200 lô.	10.000 —	1.700.000 lô có đem bán lại được 600 —	

Nhưng vậy mua trái-đơn thì nào cũng lợi, không hại nào cả.

Cứ những ngày 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Mua ngay mười đơn nào cũng rút số ấy chỉ chắc ngay mỗi quan đều nhau

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

CUỘC THI Ô-TÔ TRUNG-BẮC KỲ

Hà-nội - Huế khứ hồi

1.300 km. trong 25 giờ 12 phút

(Đồ đồng một giờ 52 km. 240)

(Kể cả những lúc qua phà, lúc đỗ, và lúc lấy nước và dầu xăng)

Đó là cái thì giờ đã công nhận cho

• một cái xe Berliet 12 mã-lực •

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: **1$30**

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: **0$80**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3003

HỌC-CHINH

Hội-đồng duyệt sách đã cho dùng trong các trường quyển *l'Ecolier Annamite* và quyển 200 Bài Tính Đố. Vụ phẩn thưởng năm nay các trường ở Đông-Pháp có mua hai quyển đó cả, vậy các hàng sách các nơi nên trú-ý.

Mua ít nhiều đều có trừ hoa-hồng cao cả.

Các trường mua từ 45 quyển không mấtước.

Thơ gửi cho M. Phạm-Tá Etoile d'Application, Hanoi. 5.689

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-nong chu-tất, nên gửi hiệu *NAM-TÂN, bán sách, số 84, phố Bonnal, Haiphong* bán giúp. 3043

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên-tâm và ô-long mới như sau này:

Chè Kim thái liên-tâm ô-long
» *Kông-thái* »
» *Tam-nguyên* »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mậu* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm bản-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*

3 Rue des Cantonnois Hanoi.

3055

茂MAO-SENG盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3013 MẬU-THỊNH kính cáo.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

VẪN LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol
và chất: Uroformine

Giá 1$20 một hộp.

Tin sau cùng

Ngày 29 Mai

Tại tòa nội-các

Buổi sáng, tòa nội-các xét rất tỉnh thế tài-chính. Ngày hôm qua, xem chừng đảng xã-hội cũng tiến có chia rẽ nhau. Đảng ấy muốn bắt các quan thượng thư, có chân trong đảng, phải từ chức. Chiều ngày hôm qua, tình thế đã đỡ căng.

Việc ở Maroc

Abd El Krim xin tạm lưu lại Targuist cho đến khi giá quyền, và thì sẵn đem đến nơi.

Ngày hôm qua về buổi chiều ban đêm trong miền Bani-zeroual có nhiều chân đầu hàng.

Việc nước Bồ-đào-nha

Bọn khởi nghịch sắp chiếm được thành L'sboane. Nghe đâu tòa nội-các từ chức.

Việc Trung-hoa

Tào-Côn trốn đến Bảo-định phủ để gặp Ngô bội-Phu.

(Indopacifi)

VIỆC KINH-ĐÔ

Hòa thượng chùa Viên-thông. — Và sự Hòa-thượng chùa Viên-thông lên đàn hôm thì may quan trên đã cấm rồi, Hòa-thượng không được tọa nguyên, dù có muốn tự tiện mà thiên lấy mình cũng không được, vì rằng quan trên có cho hai bà người lính đem ngày đêm giữ lấy mình bên, bởi vậy mà Hòa thượng, nay lại phải tự hãy mình bằng cách tịch cốc bỏ ăn nằm đã hai tuần nay, suốt ngày cứ gõ nhắm mắt niệm kinh, một đôi khi cũng có nằm, song phần nhiều là ngồi cả.

Đến ngày 14 tức là trước ngày Hòa-thượng đã định nói thêm một ngày, thì xem Hòa thượng đã yếu lắm rồi, và đã định rằng Hòa thượng sẽ chết, thì có đi chú lại rằng làm cho Hòa-thượng một cái hòm đứng hình như cái thang rồi liệm. Hòa-thượng ngồi chắp tay ở trong chứ không liệm nằm ở trong quan tài như cách tawang, vậy nay bên đạo ở trong chùa ấy đã có làm hai cái quan tài một cái để liệm nằm một cái để liệm ngồi, vì chưa chắc được là Hòa-thượng sẽ ngồi hay là nằm mà chết.

Còn như cái mộ của Hòa-thượng thì nay cũng đã làm tại gần một bên chùa. Còn về sự sanh tử thì đến ngày mai mới biết.

Mấy hôm nay người đi xem Hòa-thượng rất đông đảo, đến ngày mai là ngày rằm thì nghe đâu có người định đem hương đăng và đồ khâm liệm đến cúng cho Hòa-thượng đông lắm.

Hiện nay ở Huế tự nhiên mà phát hiện ra một chuyện Hòa-thượng lên đàn hôm rồi lại không được tọa nguyên là chỉ bởi sự gièm xiểm của các người khác.

Người ta nó rằng có những ông sư cố ý ngăn trở sự ấy, cho nên ngày nay thiện nam tín nữ hằng ngày đi chùa cúng lễ chuông phật kinh tăng thì nay đã có ý trở lòng chuông phật thì có mà kinh tăng thì xem chừng lơ lác lắm.

Người ta lại nói rằng về việc đi chùa cầu các bà các cô xứ này thì có lẽ cũng đều khó nghĩ lắm là, bởi vì có những ông sư không được chính đáng cho tu, bởi các điều sở hành người ta đã trông thấy, nào là ông này cho vay tiền ngày tiền tháng lại ông mua lương non và dùng những cách lý tài rất độc ác.

Nay có người chọn tu nào các ông kia lại không giáp vào mà tán hành, thì có phải là để cho người ta khinh dể thêm, thật là vô ích lắm vậy.

Đồ vàng mã xứ này. — Xứ này cũng đồ vàng mã cũng phải là mất chuộng, tưởng cũng để làm đời rồi, song cách vài mươi năm về trước cũng vài mươi năm trở lại đây thì thật là khác nhau lắm. — Hiện nay đồ vàng mã lại đã theo lối tân thời như là các thứ xe cộ cũng khí dụng theo tân-thời đều có cả, song cũng chưa lạ mấy cho bằng cách vài hôm nay có một sự rất kỳ là người ta thấy một người đàn ông gánh một cái nhà bằng giấy rất to, nhà ấy làm theo lối nhà Tây có bể vào trong mà ở được, còn khi dùng trong nhà ấy có đủ các thứ theo lối tây cả. Bên người vừa gánh vừa nói chuyện với nhau đi một hồi nghe cho kỹ mới biết nhà ấy của mẹ nào để cúng cho chồng, song lại đem vào chùa phật.

Một sự như thế chưa từng thấy bao giờ cũng thật khá gọi là một sự kỳ vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Nâng chết người. — Suốt trong tuần lễ vừa đây ngày nào cũng nồng gió tây, người tây kêu là nắng gió Lào, nhiệt độ lên tới 38 độ tại trong dâm, nóng nực một cách lạ thường cho nên khó chịu quá. Đi ở ngoài đường thì tựa như ngọn lửa vừa vào mặt, còn ở trong nhà thì các giường chiếu, ghế bàn chỉ chỉ đều như là đỏ phơi ngoài nắng mới đưa vào; nóng như thế cho đến 12 giờ hoặc 1 giờ sáng mới khỏi nóng. Mọi người đều lấy làm sợ khổ khó chịu quá. Lúc này lại là lúa đương gặt hái, mà nắng dữ như vậy làm ngăn trở cho việc nhọng nương.

Nghe thấy nói ở cánh đồng làng Nam-ngạn cách tỉnh ly độ hai cây ki-lô-mét có một người đi cày bị say nắng nằm vật ra nơi bờ ruộng thì cái cày vẫn cắm xuống đất, thành thử con bò cứ chịu đứng giữa trời mà chịu chết nắng, mãi đến tối người ta không thấy về mới ra ruộng tìm, thì mới biết bò và người đều chết nắng.

Người ta lại nói cũng gần nơi ấy có một bà Hồ đi một lúa rồi cũng bị say nắng mà chết ngay dưới ruộng lúa.

Hai chuyện này đi đến đâu cũng thấy nói, song không hiểu thực hư thế nào, vậy có thể nào sau sẽ đính báo lại.

QUẢNG-BÌNH

Bỉ-tích và kim-tiền. — Nhưa dịp kỳ trù-bị về sự đổi kém năm mươi, những ông có tên sau này đều được thưởng huy-chương: M. Lê-khắc-Tuế nhất hạng thư-ký tòa sứ được thưởng ngũ-hạng Long-bội-tinh (Chevalier du Dragon d'Annam).

M. Tạ-tấn-Doãn thư ký tòa sứ được thưởng kim-tiền bạng ba.

Việc khảo-hạch bằng sơ-học yếu-lược. — Kỳ khảo-hạch bằng sơ-học yếu-lược ở bản hạt, năm nay đã bắt đầu từ 17 đến 19 mai 1926 này; số học-trò ứng hạch được 116 người, tráng tuyển được 106 người; đó là hạch số trường Pháp Việt Đồng-hới, còn nữa ở các trường Phủ huyện thời chưa kể.

Kỳ họp hội-đồng hàng tỉnh. — Kỳ hội-đồng hàng tỉnh đã họp vào ngày 27 tháng Mai này tại tòa sứ do M. de Genildaqueue là quan phó sứ chủ tọa.

Nước lên đã sắp tới mà hội-đồng đã bàn định như sau này:

1° Đổi huyện Lệ-thủy ra làm phủ.

2° Lập thêm trường học mới và lớp ngại những trường cũ lại.

3° Mở rộng thêm nhà-thương và trường tiểu-học ở Ba-đồn.

4° Cấp thêm tiền lương cho các thầy trợ-giáo Hán-tự ở các trường Sơ-đẳng.

5° Thiết lập những chỗ cho thuốc ở Quảng-ninh và Tuyên-hóa.

6° Mở thêm sở đường Mỹ-đức, Cổ-hiền, Tràng-thiệp và Phước-tín.

7° Đào sâu thêm sới gành ở Ba-đồn.

Những vấn-đề đã kể trên đó hội-đồng đã ý hiệp, hiện chuyển tư vào tòa Khâm duyệt nghỉ.

Cháy! Cháy!!! — Vào hồi trưa ngày 13 tháng tư tạ, tại nhà thị Tụ người làng Lộ-an bị phát hỏa; trong lúc đó, dân trong làng thì đương làm ở ngoài đồng, ít người phò-cứu, mà gió nam thời rất dữ-dội, nên ngọn lửa cứ tự-do bốc mãi, cháy hết 18 nóc nhà. Lại có hai người tên là Sẩu và Tạo đến cứu, bị ngọn lửa mạnh quá, tắt phải, bị thương ở hai cánh tay nhưng cũng xoàng thôi.

BONG SƠN

Hội Tabs dục. — Bồng-sơn thuộc về phủ Hoài-nhơn tỉnh Bình-định vẫn là một nơi phường phố nhỏ, những người thừa sự các công-sở bảo hộ tất cả cũng được mười người mà may đã tập thành một hội thể-dục nào là 1 sân đá banh, 2 sân đánh *tennis*, cũng các môn tập thể thao khác vân vân, thường buổi chiều nào cũng có hạng trẻ trường Pháp-Việt cùng lính tập khỏe xanh đến diễn tập.

Hội này lập thành từ tháng Avril năm 1925 ngày 5 Noel năm ấy đã có mời các ông tăng sự ở Bình-định và Qui-nhơn ra đánh giúp.

Trong tháng Avril năm nay lại có làm một lễ kỷ niệm chu niên rất là long trọng, có các quan tây, ta đến, các nam quan, cùng các khách thương ở trong hạt đều đến dự lễ.

Buổi ca tiêu diễn ban tối đến 8 giờ tối có đãi tiệc, trong khi ăn uống thì đánh nhạc mua vui, khúc đàn êm ái, giọng lý thanh tao, cờ phất phơ, đèn treo xăng tỏ rạng những khách thập phương chen chân tới chốn tạo vui vầy, nhưng người đi xem tập trong lớp ngoài chen chật, thật là có hà bổn nhỉ, có về đã buồn cùng nhau trò trò chuyện chuyện, nói nói cười cười, cho đến 11 giờ khuya mới giải tán.

Hội này mà lập thành được, trước nhờ có quan giám-binh đến Bồng-sơn là M. Desfontaines chỉ bảo, sau tại ông chủ hội là M. Dương-đình-Liễu y-sĩ cùng các hội viên đều hết sức chăm nom, lại có M. Diêu-ky-Tương làm đại-lý *Etablissement délégnon Bồng-sơn* cũng sẵn lòng tán trợ, bởi vậy nên tuy là hội-viên không được mấy người, mà ai nấy cũng đều đồng lao cộng tác, nên chi mới mới được kết quả như vậy.

Hiện nay ở tỉnh thành Bình-định và phố Qa-nhơn đã được cái ảnh hưởng của Bồng-sơn nên mới lập hội *tennis* rồi.

Mong rằng các chỗ phủ huyện khác cũng nên có hội thể-dục, chẳng những là có ích lợi cho sự vệ sinh mà thôi, mà lại tránh khỏi nhiều bề tệ hại khác nữa.

Nguyễn K.-V. lại cáo

VIỆC NAM-KỲ

SAIGON

Một phát súng 9 tắt một đứa ăn trộm. — Hiện nay khắp cuối chợ nhà quê thường có xảy ra nhiều tấn kịch rất gớm ghê về việc ăn trộm, mà có nhiều khi lại thiệt hại đến mạng người nữa, nào kẻ trèm giết chết nhà, nào chủ nhà giết kẻ trộm, thật không thể kể hết những tấn kịch ấy lên trên mảnh giấy này được.

Nay chỉ nói nói về việc ăn trộm mới xảy ra ở châu thành Saigon này, để qui độc giả biết chuyện.

Chiều hôm 13 mai vừa rồi vào hồi 7 giờ 15 phút có ba đứa đến tại trường hát tây Saigon để ăn trộm những cái ống chì, vì ở đó thường mất ống chì luôn, không biết chúng nó trộm về để làm việc gì.

Khi người gardien ở trường hát nghe có tiếng động ở dưới mấy bậc non thấy, biết là có trộm tới đây liền chạy đến báo ông M.. là người giữ gìn trường đó.

Ông M.. được tin báo tức thì với mang súng sáu (6,35) đi theo người gardien ra trường hát.

Tới nơi thì thấy một đứa ở trong trường hát chạy ra, ông bắn một phát chỉ thiên mà thằng bỉ cũng không đứng lại, cứ vội vàng chạy thẳng một nước, nên ông lại nhè bắn một phát nữa, tráng ngay giữa bụng thằng kia, mà cũng chưa chết. Sau chở lên nhà thương, mất đạn ra thì bắn đã lìa xác. Còn hai thằng kia thì tẩu thoát được.

Thương thay mạng người! Mà cũng đáng kiếp thay cho thằng ăn trộm ấy.

Người ta sanh ra ở đời, có tai mắt có chân tay, thì phải có nghề nghiệp sanh nhai, để lo lắng điều ích lợi chung cho xã hội, thì mới không thẹn mặt làm trai ở đời, còn như những hạng người đã không ích cho đời, mà còn thêm hại cho đời như thằng ăn trộm trên kia đó, thì chết mà ai thương, than ôi, kiếp chết là kiếp cùng ở đời ai là không chết nhưng cũng là một cái chết sao có người chết mà đời tiếc mà có người chết lại đời mừng, có người chết để danh thơm muôn thuở, có người chết mà để tiếng xấu ngàn năm. Bỏ thì thay! cho thằng ăn trộm bỉ chết đó.

Nếu như người có lòng can đảm coi chết như chơi, thì sao không đem cái chết đó mà chết như ai, chết có quan-hệ đến nhiều quốc xã hội. Làm chi sống ăn nhác mẫu, vì cái miệng mà bỏ cái tiết tẩu, lại để nhơ lây cho ai, ai đó nữa.

Thôi, người ăn trộm thì người bị bắn, người bị bắn thì người đã chết rồi nói chi người càng thêm vô ích, bảo hộ tất cả cũng được mười người mà may đã tập thành một hội thể-dục nào là 1 sân đá banh, 2 sân đánh *tennis*, cũng các môn tập thể thao khác vân vân, thường buổi chiều nào cũng có hạng trẻ trường Pháp-Việt cùng lính tập khỏe xanh đến diễn tập.

C. L. B.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệm gửi đơn nào mua thì gửi bằng mandat, bỏ không có tiền gửi theo giấy mua tôi không gửi báo cho. — Mua báo thì xin gửi mandat về ông Directeur Trung Bắc Tân Văn, đừng gửi về tên riêng người nào, vì thường hay có người đi vắng.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Nay mai sẽ diễn

GIAI ANH HÙNG,

GÁI THUYỀN-QUYÊN

(Tuồng cải-lương theo lối Nam-kỳ. Các đào kép đông trong tích hát này toàn là các tay tài tử có danh tiếng ở Hanoi vào giúp. Các câu ca, ngâm, rất hợp với dân nhị không sai chút nào, luyện tập rất công phu.

Tối thứ hai 31 Mai 1926
CỦA THIÊN GIÀ ĐỊA

Tối thứ ba 1er Juin 1926
HỮU DUYÊN THIÊN LÝ NĂNG TƯƠNG NGỘ

Tối thứ tư 2 Juin 1926
HIẾU TÌNH VẸN HAI

Tối thứ năm 3 Juin 1926
KIẾN NGHĨA ĐƯƠNG VI

Tối thứ sáu 4 Juin 1926
LÊ THẦN ĐỒNG

Tối thứ bảy 5 Juin 1926
SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN

Tối chủ-nhật 6 Juin 1926
TRƯƠNG NGHĨA THÀNH NHÂN

3016

Nhân nhà có con em các nhà nên biết thứ thuốc Ho "Tê-Ngọc-Liên tiêu nhi" chỉ khỏi được tiếng ho là một thứ thuốc ho trẻ con rất mầu nhiệm và có công, nó làm cho trẻ mau tiêu đàm và tống được các chất độc ở trong phổi ra, dù ho gió, ho đàm, hoặc suyễn, hoặc khó thở, nói tóm lại dù ho nặng đến đâu mà dùng thứ thuốc này cũng nó tỏ khỏi được, những người đang quê ở chốn thứ thuốc ho này là một phương thần được. Giá mỗi lọ là 0$25. Ở các tỉnh xa có gửi nhiều kiểu bán, ai muốn mua, hoặc muốn biết ở sinh sinh Kiểu xao bán thì cứ viết thư hỏi Kiểu TÊ-NGỌC-LIÊN, 6e 46 Rue Principale à Bép-cầu 3022

Hoa Bào Trước Gió

(NAM-TRUNG TÌNH NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

6.556

Agents d'Annonces en Europe:

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Trouchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill. LONDRES

SINH-DƯỠNG LÀ VIỆC TRỌNG

Các ngài n'n kíp mua quyển

SẢN DỤC CHỈ-NAM

Của ông Y-Sỹ NGUYỄN-VĂN-LUYỆN

là sách nói về cách dỡ đẻ theo phép Thái-Tây, cách chăn nuôi cho người sản-phụ, cách chăn nuôi trẻ-con, và cách chữa bệnh-lật cho trẻ-con.

Sách này có quan Bác Sỹ COPPIN giới-thiệu, đã được các báo đồng-thanh tán-dương, và chư-tôn hoan-nghênh nhiều lắm.

Bán ở hiệu thuốc **CHASSAGNE**, 59, Rue Paul-Bert, Hanoi, và ở các hàng sách ở Hanoi và các tỉnh.

3002

Le Certificat d'Études
primaires franco-indigènes

Manuel pratique de préparation

GUIDE INDISPENSABLE AUX CANDIDATS LIBRES

Un fort volume (24 × 16) de 260 pages compactes contenant de précieux conseils et de nombreux exercices

PAR

NGUYỄN-VĂN-THƯỜNG et NGUYỄN-HOÀI-ĐÌNH

En vente chez M. ĐÌNH, Ecole de Yen-thành (Hanoi) et dans les principales librairies

(Prix **1$20**; (par la poste **0$20** en sus) 5684

Agents généraux en Indochine: CHARLES PATRICOT, HAIPHONG

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng ở các nhà-thương Đông-dương đã thí nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Bào-chế có sách dặn bảo mọi việc về cách dùng. 3063

Thế nào là bệnh trĩ?

Bệnh chĩ là mọc mụn trong dại-tràng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc; sau khi đại tiện lại thấy ra huyết thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kíp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại-tràng.

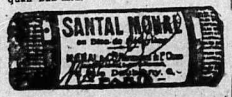
Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM
Trĩ khoa Y-sinh
26, Phố hàng Bương, Hanoi
3053

NEU ngài tiếp được hàng hóa ở Pháp gởi sang, nên giao cho M. **A. BUDELOT**, Transitaire, 3, phố Francis Garnier ở Haiphong nhận hộ để giữ giùm khỏi hư-hỏng và mất. 3050

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người cứ tưởng bệnh khi hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khắc khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lắm, lúc đó uống một ít thuốc là thấy dễ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn: Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiệp-hộ-tuyết mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyết sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đầu gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cay được. Mà đàn-bà thì sinh ra các bệnh phục bộ, cùng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã hiểu bệnh khí hư cần phải điều-trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công-hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal Monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal Monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho niệu-thủy thành ra xanh, rửa sạch cái cơ-quan bẩn-thỉu.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: **0$90**

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI 3062

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà sug-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, có thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên: Mỗi ngày 4 hay 6 viên.

Tại tất cả các nhà Bào-chế tứ Bắc-kỳ đều có bán. 3063

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

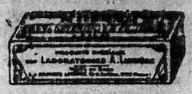
Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets 3001

Thuốc hiệu
ASPIRINE
DES
USINES DU RHONE
là thuốc để uống trị những bệnh:
Nóng lạnh, số mũi, rêm mình
các chứng rét cử.
Nhứt đầu, nhứt ốc, nhứt răng
Đau mình, đau mỏy, đau lưng
Nhứt gân cốt, trật cổ
có bán cùng trong các nhà bào thuốc
Phải đòi hỏi
cho đăng hiệu "USINES du RHÔNE"
mới chắc thuốc tốt, tinh trong
và thiệt hiệu-nghiệm

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần-hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3050

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sẵn. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay ưa hơm hẩy sinh ra rêu phổi, làm cho hay ho nổi.

ẤY LÀ
THUỐC RƯỢU BỔ HUYẾT MÀU BỔ
1$40

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền **0$90** 3001

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THỨC HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của Dược-sư GUILLIÉ

Từ lâu nước nào cũng thuốc ELIXIR có chữ ký của quan lương-y GUILLIÉ làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHỔI, đau trong Tỳ Vị, đầy bụng, THẢI THỰC, ĐẦU GẦN, ĐẦU BỆNH, RÉT VỀ DA, hoặc CHÓC NƯỚC, BỆNH KIẾT, BỆNH HỒ DẢI, BỆNH CỨT, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LÀI TRONG RUỘC.

Ấy là nhờ thứ THUỐC BỔ rất tinh vị rất hiệu nghiệm làm cho NGUYỆT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phải trừ thì càng nghay lắm.

Bổ ít thuốc tự dưng nào mà không có chữ ký của Dược-sư GUILLIÉ thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
hiệu chữ ký trong Bộ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié

Chính tại trụ thuốc này là chỗ:
PHÚ GIÁC FILS, nhiệt tụng bào chế ở miếu, đường GRANDE RUE DE CHOLON số 82 ở tỉnh CHỢ LỚN.
Bổ THUỐC CÁC NƠI PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ECOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương, chữa mắt thang Ga, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi 3002

IMPERATOR

SUPÉRIEUR AUX ANIS
là
thứ Rượu Áp-sen
rất thơm ngon

UỐNG TIÊU-THỰC VÀ GIẢI-KHÁT

Bán tại L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh. 3007

Đa các ngài đau dạ dày đến thử nào mà lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: **0$85** một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rắn, xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi 3002

RƯỢU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG
LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ
QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHỦ VÀ TRỊ BỆNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng thiên hạ đến đàn bà nằm bệt không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay hơn hết cho bà sản hậu, bổ tạng phủ, trị bệnh rét làm cho ăn ăn ngủ, thuốc đã lấy làm hay cả thế gian ai không đều quên đâng.

Ai ai đang ưa uống đâng, nhưng là người bệnh nên cũng đàn bà hay là con trẻ. Thuốc đó trị bệnh sau này: bệnh hư người yếu đuối, mệt nhọc, bỗ sức lại các bệnh làm cho con người yếu đuối, ăi trái hơn, ho sốm mọc tóc ngực, rét hay con lười trắng, trắc trở trong tì vị các bệnh đó đều dùng chắc tay thuốc QUINA LAROCHE đâng.

Các nài nguyên sợ vì cớ gì mà uống rượu lâu công đến bà sẽ chỉ lúc sanh sản, cũng như mấy bệnh kể trước đây đều nên uống thuốc QUINA LAROCHE.

Nhưng người ta ở xứ hay có thấp rét càng chẳng nên uống được thuốc đó.

Các bệnh đã trên đây thuốc đó trị tấy tâm mọi về chắc. Chẳng những sẽ trừ hết mà thế còn lại nữa sau trong mình mạnh khỏe lại thêm xúc lực. Ăn uống ngon có chừng và công ta gượm sau thuốc có rằng: Nước ngọt thạch của thiên thần chế ra (Liquide de Jouve) lời tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bệnh hay hơn hết thảy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đăng cả vạn giấy chứng và thơ cảm ơn của mấy người bịnh cả cả vạn giấy của các quan lương y khắp nàng lòng ta.

Rất tại thuốc nước QUINA LAROCHE là một thứ thuốc lắm vị cho người hơn nữ thảy.

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE phải uống từ một ly cái bà ly ăn bàn thơ chén rượu trọn một buổi trong sau bữa ăn. Các muốn từ 2 ly rồi thì mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, uống 8 ly nước cả thì 3 giờ rưỡi. thì ly ly chất uống trước cơ nào giờ.

Thuốc QUINA LAROCHE thuốc ngoài không phải nước mà khi bịnh nặng nên rải pan nước vô mà uống làm đã khỏe.

CONAR VÀ CÔNG-TY
Ông thầy bán thuốc hạng nhất tại Paris

3060 B

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Tại gian hàng bán các vị ăn

Rượu Cognac-Otard Dupuy 3 sao . . .	*Một chai:*	**32** fr. 00
Rượu Pippermint Get, làm cho đỡ khát		**23** fr. 50
Rượu khai-vị Carq . . . . . Độ một lít:		**14** fr. 50
Vin du Cap Corse Damiani au quinquina. Một lít:		**18** fr. 00
Nước suối Vichy suối Célestins. . . . . Một chai:		**1** fr. 20
Sữa stérilisé Bernat. Lỏng, không pha đường. Một hộp:		**0$30**
Cristal Vouvray Mousseux. Giây xanh. Một chai:		**16** fr. 50
Alcool de menthe de Ricqlès. Vệ-sinh, và giải-khát nên dùng trong mùa nóng. . . . . Độ một lít:		**10** fr. 00
Rượu Rhum du Pilar . . . . . Độ một lít:		**22** fr. 50
La Suze. Làm bằng Sâm jura Bồ và Vệ sinh, uống nguyên chất hay pha nước . . . . . Độ một lít:		**18** fr. 00
Rượu Anisette Marie Brizard.		**21** fr. 00

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập tự năm 1836, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-Rằng ở phố Trang-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

GIẤY SỐI số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ. . . . . Một lítre:* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn mình xác rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai:* **1,25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0,50**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu sẽ trả lời ngay
Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu

Imprimerie du Trung-Bac-Tan-Van

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN